

Elgbeitetaksering i Søndre Land 2024

FAUN RAPPORT R037 | 2024 | Viltforvaltning | Marte Bakka Haugen, Espen Åsan & Anne Engh

Oppdragsgiver: Søndre Land kommune, Søndre Land viltlag, Fluberg Vestre driftsplanområde og Fluberg Østre driftsplanområde

Tittel	Elgbeitetaksering i Søndre Land 2024
Rapportnummer	R037-2024
Forfatter(e)	Marte Bakka Haugen
Årstall	2024
ISBN	978-82-8389-202-4
Tilgjengelighet	Fritt
Oppdragsgiver	Søndre Land kommune, Søndre Land viltlag, Fluberg Vestre driftsplanområde, Fluberg Østre driftsplanområde
Prosjektansvarlig oppdragsgiver	Endre Granum
Prosjektleder i Faun	Marte Bakka Haugen
Kvalitetssikret av	Anne Engh
Emneord	Elgbeitetaksering, beitetrykk, bestandsvurdering, elg, bestandskondisjon, jaktuttak
Antall sider	32 + vedlegg
Forsidebilde	Vinterbeita furu i takseringsbestand. Foto: Espen Åsan, Faun Naturforvaltning AS.
Kortfattet sammendrag	Beitetakseringen ble gjennomført som en overvåkningstakst etter «Solbraametoden 2008» hvor siste års beiting på de utvalgte indikatorartene (furu, bjørk, ROS og gran) ble vurdert. Det ble i perioden 22. april – 28. mai taksert 65 bestand i Søndre Land, fordelt på 19 bestand i SLØ, 25 bestand i SLV, 10 bestand i FØ og 11 bestand i FV. Totalt sett kategoriseres beitetrykket i Søndre Land som høyt, da både ROS-artene og furu er overbeita. Samlet sett var uttaksprosentene for furu 37 %, bjørk 27 %, ROS 55 % og gran 1 %. Det ble registrert 12 møkkhauger per daa i snitt. Innenfor bestandsplanområdene var beitetrykket høyest i SLØ etterfulgt av FØ. De mest tydelige endringene siden forrige elgbeitetakst, er økningen i beitetrykket på bjørk, og samtidig nedgangen i beitepotensialet for samme planteart. Elgens beitetrykk og endringer i skogbruksaktivitet nevnes som mulige årsaker til denne endringen. Med mål om et bærekraftig beitetrykk og en bedret bestandskondisjon anbefaler vi en reduksjon i tettheten av elg. Oppfølgende beitetakster i samme intervall som tidligere år kan gi signaler på om bestandstettheten kan stabiliseres.
Rapporthenvisning	Haugen, M. B., Åsan, E. & Engh, A. 2024. Elgbeitetaksering i Søndre Land 2024. Faun Rapport R037-2024. Faun Naturforvaltning.

Forord

Vi vil takke Søndre Land kommune v/ Endre Granum og bestandsplanområdene for oppdraget med sammenstilling av resultatene for elgbeitetakseringen i Søndre Land i 2024. En takk rettes også til Kistefos Skogtjenester AS for vel utført feltarbeid.

I rapporten er kartfigurer fremstilt av Espen Åsan. Databehandling og rapportering er gjennomført av Marte Bakka Haugen, mens kvalitetssikring er utført av Anne Engh. Alle tilhørende Faun Naturforvaltning AS.

Søndre Land har et svært veldokumentert datamateriale når det kommer til elgbeitetaksering, og kombinert med årlige aldersanalyser av elg satt sammen med tall over bestandsutviklinga i kommunen og valdene, har kommunen et godt utgangspunkt for å drive ei god og aktiv elgforvaltning.

Vi håper at rapporten fra årets elgbeitetaksering, den 12. i rekken, kommer godt til nytte i forvaltninga!

Gjerstad, 16.01.2025

Marte Bakka Haugen

Innhold

Forord	3
1. Innledning	5
1.1 Elgbestanden i Søndre Land	6
2. Materiale og metode.....	7
2.1 Indikatorartene	9
2.2 Presentasjon av resultater og utregninger.....	10
3. Resultat.....	11
3.1 Kommun nivå	11
3.1.1 Kartfigurer	13
3.2 Bestandsnivå	16
3.3. Bestandsplanområdene	17
3.3.1. Søndre Land viltlag Øst.....	17
3.3.2. Søndre Land viltlag Vest.....	19
3.3.3. Fluberg Vest.....	21
3.3.4. Fluberg Øst	23
3.4. Beitetrykk og elgtetthet i bestandsplanområdene	25
3.5. Sammenligning med andre områder	26
3.6. Skogbruksaktivitet og førproduksjon	28
4. Diskusjon.....	29
4.1. Feilkilder.....	29
5. Konklusjon og anbefaling.....	31
6. Vedlegg 1 Resultater på kommune- og regionnivå.....	33
Vedlegg 2 Grunnlagsopplysninger bestand.....	34
Vedlegg 3 Resultater bestandsnivå	36

1. Innledning

Mange steder i Sør-Norge har elgens bestandskondisjon fått en kraftig knekk de siste årene. Det har noen steder gått betydelig raskere enn andre, og forklaringene på hvorfor og hvordan dette skjer er stadig gjenstand for diskusjon blant jegere og forvaltere. Ulike faktorer som kan være forklaringen på endringene, slik som flåttbårne sykdommer, økt tetthet av hjortelus, arealinngrep og klimaendringer, har dermed fått økt oppmerksomhet. Mange av disse faktorene vet vi for lite om generelt, og om hvordan de eventuelt påvirker bestandene av hjortevilt. Under normale forhold, vil hovedårsaken til nedgangen i bestandskondisjonen skyldes næringsbegrensning i form av redusert tilgang på høykvalitetsfôr, grunnet et vedvarende høyt beitetrykk på elgens viktigste beiteplanter¹. Senere ser vi at endringer i klima og skogbruksaktivitet kan være vel så avgjørende for utviklingen i beitetilbudet, både når det kommer til beiteplantenes kvalitet og mengde innenfor beiterækkevidde².

En elgbeitetaksering gir oversikt over elgens vinterbeite, beitetilgang og beiteutnyttelse og er et verdifullt styringsverktøy i elgforvaltningen. I beitetaksten registrerer man data fra de viktigste trær og busker som inngår i elgens vinterbeite, som i hovedsak består av ulike trær og busker som ikke er snødekt. I tillegg til å gi et «øyeblikksbilde» på dagens beitetrykk, vil regelmessige beitetakseringer gi muligheten til å følge og dokumentere endringer i beitetrykket over tid. Sett i sammenheng med sett elg data, og andre relevante parametere får vi en presis og kunnskapsbasert elgforvaltning.

I Søndre Land er det gjennomført elgbeitetakseringer hvert tredje år siden 1998, og forrige gang i 2021³. Kommunen har altså et solid datagrunnlag på over 25 år som gir oss god kunnskap om utviklingen av elgens beitetrykk og beitetilgang. For å sikre kontinuiteten av datamateriale, ble det våren 2024 gjennomført en ny elgbeitetaksering etter Solbraa-metoden (2008). I denne rapporten sammenstiller vi resultatene fra årets feltarbeid. Videre er det gitt faglige anbefalinger på bakgrunn av beitetakstresultatene sett i sammenheng med utviklingen i elgbestanden.

Bilde 1. *Vinterbeita osp og vinterbeita furu*

¹ Solberg, E.J., Rolandsen, C., Heim, M., Grøtan, V. Garel, M. Sæther, B.-E., Nilsen, E.B., Austrheim, G., Herfindal, I. 2008. Elgen i Norge sett med jegerøyne – En analyse av jaktmaterialet fra overvåkingsprogrammet for elg og det samlede sett elg – materialet for perioden 1966-2004 – NINA Rapport 125. 197 s.

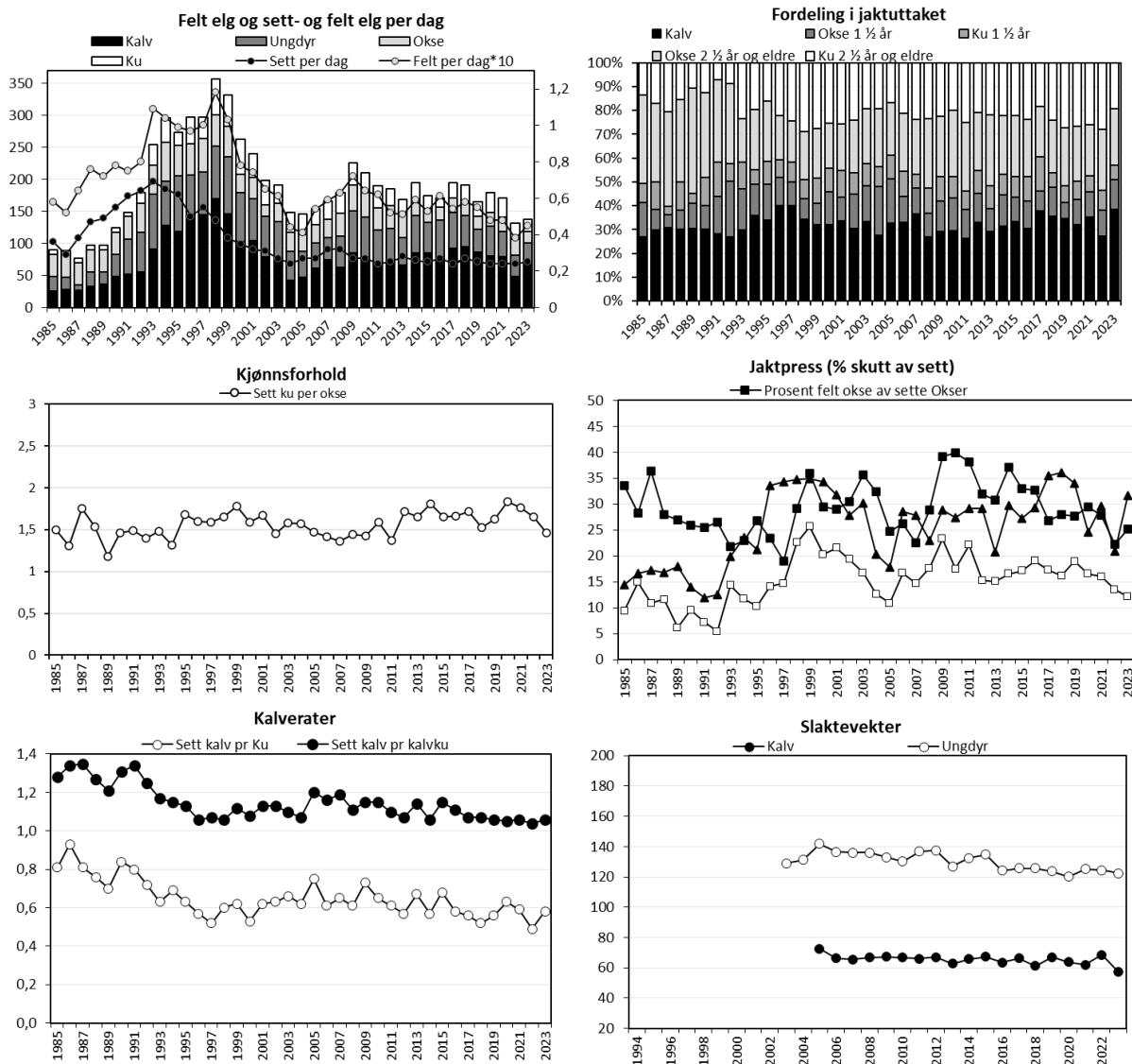
² Solberg, E. J., Veiberg, V., Strand, O., Hansen, B. B., Rolandsen, C. M. Andersen, R., Heim, M., Solem, M. I., Holmstrøm, F., Granhus, A., Eriksen, R., Bøthun, S. W. 2022. Hjortevilt 1991–2021: Oppsummeringsrapport fra Overvåkingsprogrammet for hjortevilt - NINA Rapport 2141. Norsk institutt for naturforskning.

³ Engh, A. og Meland, M. 2021 Elgbeitetaksering i Søndre Land 2021. Faun rapport R014-2021. Faun Naturforvaltning.

1.1 Elgbestanden i Søndre Land

Elgbestanden i Søndre Land er beregnet til 522 elg etter jakta 2023⁴. Målt ut ifra sett elg-data og tetthetsestimater, har tettheten av elg vært synkende siden 2008. Det ble i 2023 sett 0,25 elg per jegerdag, noe som er omtrent på samme nivå som snittet for de fem siste årene. Antall felte elg i 2023 var 177, fordelt på 68 kalv, 33 ungdyr, 18 okser og 19 kyr. Bestandskondisjonen har vært varierende i kommunen, men viser en stabil trend de siste årene når det kommer til produksjon. Registrert kalverate var i 2023 på 0,58 kalv per ku, likt som gjennomsnittet for de 10 siste årene, mens registrert tvillingrate var på 1,06 kalv per kalvku. Slaktevektene for kalv i 2023 er de laveste registrerte i Søndre Land og var på 57 kg, mens ungdyrvektene er de nest laveste registrerte og var på 123 kg.

For flere detaljer om elgbestanden i Søndre Land, henviser vi til rapporten «Aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Søndre Land etter jakta 2023»⁴.

Figur 1. Felte elg, sett elg per jegerdag, samt felt elg per dag*10 (øvre venstre delfigur), felte elg fordelt på alder og kjønn (øvre høyre delfigur), kalvrater (midtre venstre delfigur), jaktpress («skutt av sett», midtre høyre delfigur), sett ku per okse (nedre venstre delfigur), samt gjennomsnittlige slaktevekter for kalv og ungdyr (nedre høyre delfigur) i Tinn i perioden 1985-2023 (slaktevekter 1994-2023). Tall hentet fra www.hjorteviltregisteret.no og Fauns aldersdatabase.

⁴ Engh, A., Aabø, M. A., Olk, T.R., Gangsei, L.E. og Meland, M. 2024. Aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Søndre Land etter jakta 2023. Faun rapport R015-2024. Faun Naturforvaltning.

2. Materiale og metode

Beitetakseringen ble gjennomført som overvåkingstakst etter SKI/ «Solbraametoden 2008». Etter denne takstmetoden er det siste års beiting på de utvalgte indikatorartene som blir vurdert.

Bestandsutvelgelse

På bakgrunn av standardisert instruks fra Faun, samt veilederen for elgbeitetaksering, ble bestandsutvalget gjort fra skogbruksplandata ved hjelp av AT Skog v/ Henning Pettersen før elgbeitetaksten i 2018. Det ble lagt opp til at det skulle takseres 1 bestand per jaktzone for å oppnå en jevn geografisk fordeling av bestand i kommunen. Innenfor hver jaktzone ble det valgt ut 2-3 tilfeldige bestand i hkl.2, og deretter valgt ut 1 bestand som skulle takseres av disse. Dette for at utvalget skulle bli mest mulig tilfeldig. Det ble plukket ut en del ekstra bestand som «backup» i tilfelle noen bestand ikke oppfylte kriteriene for takst (uegnet trehøyde etc.).

Det ble i 2024 taksert 65 bestand i Søndre Land, fordelt på 19 bestand i Søndre Land viltlag øst, 25 bestand i Søndre Land viltlag vest, 10 bestand i Fluberg øst og 11 bestand i Fluberg vest. Totalt ble det taksert 1981 prøveflater, noe som resulterte i et snitt på 30,5 prøveflater per bestand. En del bestand er byttet ut siden forrige takst på grunn av for høy plantehøyde i de opprinnelige bestandene. Det er også en del bestand som må byttes ut før neste takst av samme årsak.

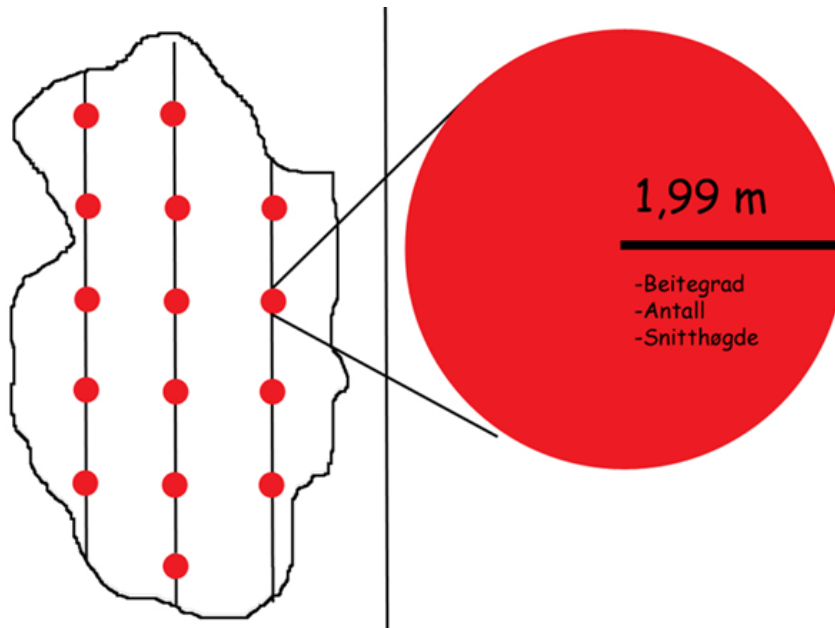
Bilde 2. Eksempel på flyfoto av taksert bestand i Søndre Land der rød linje utgjør bestandsgrense, med utregnet bestandsareal. Flateforbandet tilpasses bestandsstørrelse og -form. (Her Søndre Land 6, i Søndre Land viltlag øst).

Tidspunkt for feltarbeid og taksator

Feltarbeidet ble utført av Kistefos Skogtjenester AS v/ Geir Høitomt, Astri Marie Aadnes og Jon Opheim i perioden 22. april – 28. mai 2024.

Registreringer på prøveflatene

På hver prøveflate ble antall, gjennomsnittshøyde og beitegrad for hver indikatorart registrert (Figur 2). Bare trær mellom 0,5 og 3 meter, eller som skulle ha vært minimum 0,5 meter om de ikke var beita, teller med, og det er kun trær/ busker med rotfeste innenfor prøveflata som telles. Beitegrad registreres på en skala fra 1 til 4, hvor beitegrad 1 benyttes dersom siste års skudd er uskadet eller bare ubetydelig beita med en gradvis økning til beitegrad 4 dersom tilnærmet alle tilgjengelige skudd er beita siste året. Beitegrad 4 benyttes også dersom plantene gjennom gjentatt overbeiting er så reduserte at beitebare skudd ikke lenger produseres. Dersom toppen er beitet, resulterer dette alene i beitegrad 3. Planter som åpenbart er lavere enn 0,5 meter på grunn av beiting, settes i beitegrad 4, da disse ikke produserer skudd som er beitebare vinterstid som følge av beiting. I tillegg til indikatorartene, ble antall møkkhauger registrert på prøveflatene. Registreringene gir grunnlag for å beregne plantetetthet (antall planter per daa), gjennomsnittshøyde og beitegrad/beitetrykk for de ulike plantegruppene.

Figur 2. Prinsippkisse som viser hvordan prøveflatene legges ut innenfor bestandene som blir taksert. Røde sirkler viser prøveflatene og svarte streker viser bestandsgrense + takstlinjer. Avstanden mellom prøveflatene justeres etter størrelsen på bestandet som takseres. Samlet takseres ca. 30 prøveflater per bestand.

Datagrunnlag

I tillegg til registreringer fra elgbeitetaksten er det benyttet materiale fra sett- og felt elg. Data er hentet fra Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no) og Fauns aldersdatabase. **Tall om skogavvirkning er hentet fra www.ssb.no.**

2.1 Indikatorartene

Furu

Furu utgjør en sentral vinterfôrressurs av tilfredsstillende kvalitet. Elgen kan ved beiting skade den skogbruksmessige verdien av furu. Furu finnes hovedsakelig på mark med lav produksjonsevne.

Bjørk

Bjørk finnes på nær sagt alle markslag og har stor geografisk utbredelse. Bjørk er ikke høykvalitets elgfôr, men er i mange områder en viktig og mye benyttet fôrressurs på grunn av stor tilgjengelighet både sommer og vinter. Dersom bjørk blir hardt beita er det et signal om mangel på beiteressurser av høyere kvalitet.

ROS

Rogn, osp, selje og vier blir behandlet som ei gruppe (ROS). ROS er beiteplanter med høy fôr kvalitet, stort (fôr-) produksjonspotensial og vid geografisk utbredelse. ROS plantene blir foretrukket av elgen både vinter og sommer. ROS plantenes produksjonsevne reduseres raskt ved overbeiting. Merk at vier er tatt med i denne gruppa. Rogn er imidlertid den dominerende arten i gruppa.

Gran

Gran er i utgangspunktet ingen beiteplante for hjortevilt. Taksering av gran vil likevel gi en «gratis» oversikt over tilslaget av et kommersielt viktig treslag i ungskogen. På generelt grunnlag tilsier våre erfaringer at innslaget av granbeiting stiger i takt med økende beitetrykk.

Andre treslag

Elgen beiter også på andre treslag som einer, gråor og eik. Tilgjengeligheten av disse artene varierer geografisk og opptrer normalt i lave tettheter i bestandene og har liten betydning som elgfôr. Disse treslagene er derfor ikke inkludert i taksten.

Bilde 3. Vinterbeita furu og bjørk.

2.2 Presentasjon av resultater og utregninger

Bakgrunnsinformasjon om hvert enkelt bestand og resultat på bestandsnivå er presentert i vedlegg. For utregningsformler vises det til heftet «Veiledning i Elgbeitetaksering»⁵.

Plante- og møkktetthet

Tettheten av de ulike treslagene, samt antall møkkhauger på de enkelte bestandene er vist som antall per daa. Antall møkkhauger er også vist i hektar for å få det synlig i figur sammen med plantetetthet.

Uttaksprosent/ beitegrad

Under feltarbeidet registreres beitegrad. Beitegraden settes som 1, 2, 3 eller 4. Ved presentasjon av data regnes gjennomsnittlig beitegrad om til uttaksprosent. Uttaksprosenten viser andelen beitebare fjorårsskudd som ble beita siste året. En uttaksprosent på eksempelvis 26 % betyr altså at 26 % av skuddene som ble produsert foregående sommer (2023) er beita i løpet av høst/ vinter 2023/24. Beitegrad 1 tilsvarer en uttaksprosent på 0 %, beitegrad 2 tilsvarer 33 %, beitegrad 3 tilsvarer 67 % og beitegrad 4 tilsvarer 100 %. Med begrepet «overbeiting» mener vi bestand/ områder hvor den aktuelle plantearten har en uttaksprosent over 35 %, jmfør «Veiledning i Elgbeitetaksering».

Når det gjelder uttaksprosent for furu og ROS-artene har kommunen gjennom sine kommunale målsetninger for hjorteviltforvaltningen 2022-2026⁶, satt egne mål for maksimalt beiteuttak. ROS-artene skal ikke overstige 40 % av siste års skuddproduksjon i noen vald, mens furu ikke skal overstige 30 % i noen vald. Vi har dermed benyttet disse grensene både på kommunenivå og for bestandsplanområdene.

Kartfigurer

Beitetrykk, beitepotensial og tetthet av møkkhauger per bestand er presentert ved kartfigurer. De enkelte bestand har fått navn etter løpenummer slik at de kan identifiseres i vedlegg 2 og 3.

Beitetrykket er satt til «høy» dersom minst to av indikatorartene (furu, bjørk eller ROS) er overbeita, dvs. har en uttaksprosent over 35%, «middels» dersom en av indikatorene (furu, bjørk eller ROS) er overbeita, og «bærekraftig» dersom ingen av indikatorartene (furu, bjørk og ROS) har uttaksprosent over 35 %.

Beitepotensialet er satt til «høy» dersom det er mer enn 600 furu, bjørk og ROS per daa, «middels» dersom det er mellom 300 og 600 furu, bjørk og ROS per daa og «lavt» dersom det er mindre enn 300 furu, bjørk og ROS per daa.

Møkktettheten er satt til «høy» ved en tetthet >20 møkkhauger per daa, «moderat» ved en tetthet mellom 10 og 20 møkkhauger per daa og «lav» ved en tetthet <10 hauger per daa.

⁵ Solbraa, K. 2008. Veiledning i Elgbeitetaksering, 5. utgave. Skogbrukets Kursinstitutt, Honne, 2836 Biri.

⁶ Mål for hjorteviltforvaltningen i Søndre Land kommune 2022-2026. Vedtatt av kommunestyret 12.12.2022, sak 92/22. Mottatt på e-post fra kommunens skogbrukssjef, 06.12.2024

3. Resultat

3.1 Kommunenivå

Plantetetthet

Plantetettheten er et uttrykk for beitepotensialet, og gjenspeiles ofte av næringsgrunnlaget/bonitet i området. Boniteten i takserte bestand varierte fra 8 til 26, og fordelte seg med 2 % med bonitet 23, 3 % med bonitet 8, 9 % med bonitet 20, 18 % med bonitet 11, 31 % med bonitet 17 og 37 % med bonitet 14. Dette er en svak endring fra forrige taksering, men bonitetsfordelingen i bestandsutvalget synes å være representativt for bonitetsfordelingen i kommunen⁷.

I 2024 ble det i gjennomsnitt registrert 46 furu, 201 bjørk, 107 ROS og 144 gran per daa (Figur 3, øvre del). Tettheten har gått noe ned for bjørk og gran, mens for furu og ROS har tettheten hatt en svak økning siden beitetaksten i 2021. Årsaken til variasjonen i plantetetthet fra tidligere år kan være flere, men mange av bestandene har vært taksert tidligere, og nærmer seg utskifting på grunn av høy vegetasjon.

Møkk

Det ble i snitt registrert 12 møkkhauger per daa i 2024. Dette er en økning fra 9 møkkhauger per daa i 2021 (Figur 3, øvre del). Antall møkkhauger har vært svært varierende fra takst til takst.

Plantehøyde

Gjennomsnittshøyden vil dels gjenspeile alderen på de takserte bestandene, men vil også si noe om forskjellene i beitetrykk mellom de ulike artene (elgens beitepreferanse). De gjennomsnittlige plantehøyden i 2024 var 12,1 dm for furu, 14,5 dm for bjørk, 10,5 dm for ROS og 15 dm for gran (Figur 3, midtre del). Siden taksten i 2021 har gjennomsnittshøyden for ROS-artene gått noe opp, mens for de andre indikatorartene har gjennomsnittshøyden gått svakt ned. Det er verdt å merke seg at ROS-artene med høyt beitetrykk, har en lavere gjennomsnittshøyde enn furu, bjørk og gran som er mindre prefererte beiteplanter. Dette er en gjennomgående trend, og skyldes et hardere beitetrykk på ROS-artene over tid.

Beitetrykk

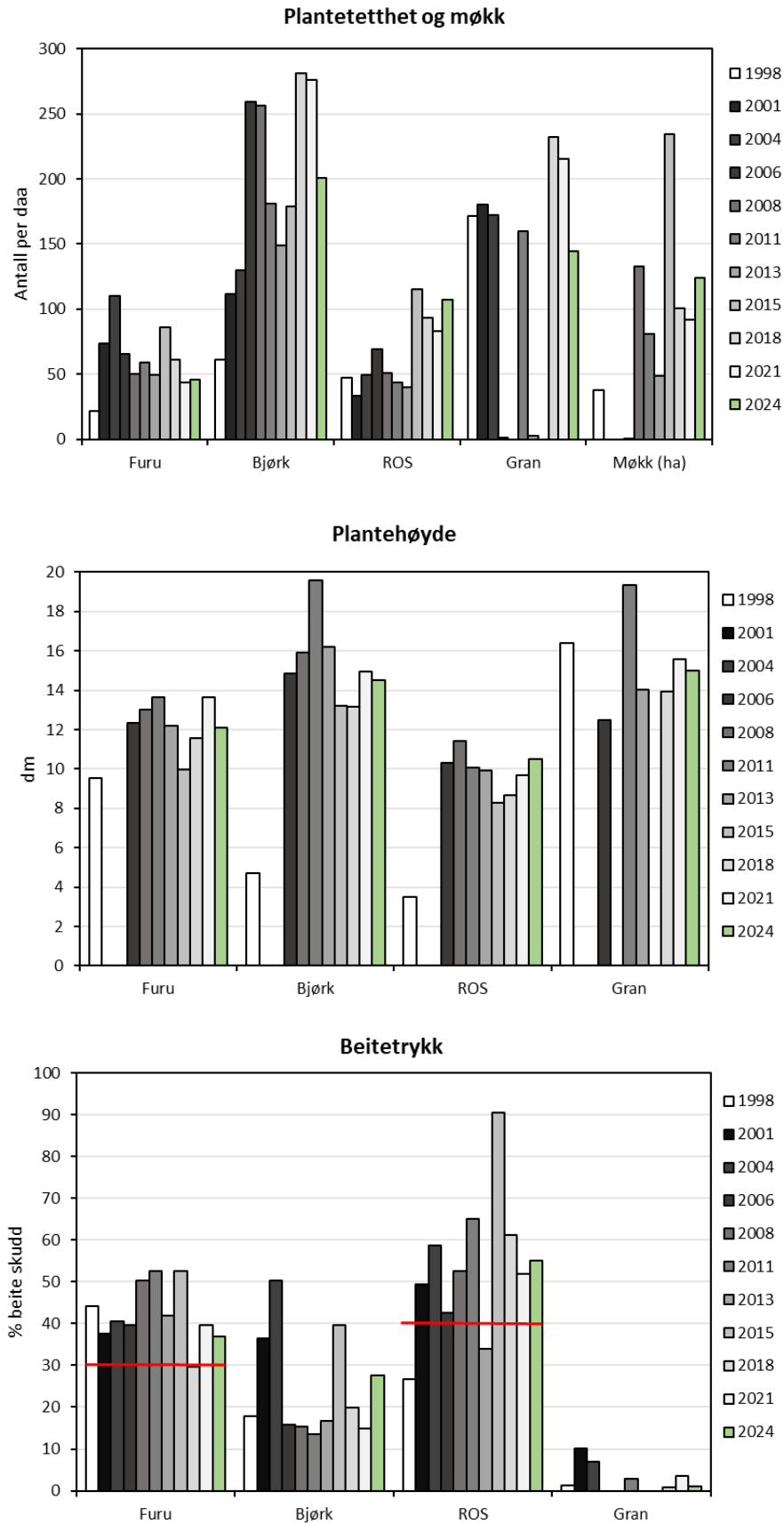
I snitt var uttaksprosentene i 2024, 37 % for furu, 27 % for bjørk, 55 % for ROS-artene og 1 % for gran (Figur 3, nedre del). Furu har hatt en svak nedgang fra 40 % ved forrige takst, mens både bjørk og ROS-artene har hatt en økning i beitetrykk. Størst økning ser vi hos bjørk som hadde en uttaksprosent på 15 % i 2021. ROS-artene hadde en uttaksprosent på 52 % i 2021. Samlet sett vurderes beitetrykket i Søndre Land i 2024 som høyt, da to av indikatorartene (furu og ROS) er over kritisk beitenivå på 35 % beskrevet i metodikken. Samtidig er også beitetrykket på disse indikatorartene langt høyere enn det som er nedfelt i de kommunale målsetningene fra 2022-2026. Her skal ikke beitetrykket på ROS-artene overstige 40%, mens beitetrykket på furu ikke skal overstige 30 %. Beitetrykket på furu og ROS har ikke endret seg betydelig fra forrige elgbeitetakst i 2021, og det er derfor mindre sannsynlig at resultatene skyldes tilfeldigheter.

Som omtalt i tidligere beitetakstrapporter ble beitetrykket og tettheten av møkk overestimert i 2015, og disse resultatene bør derfor ikke tillegges for mye vekt.

Geografiske variasjoner i beitetrykk, møkktetthet og beitepotensiale

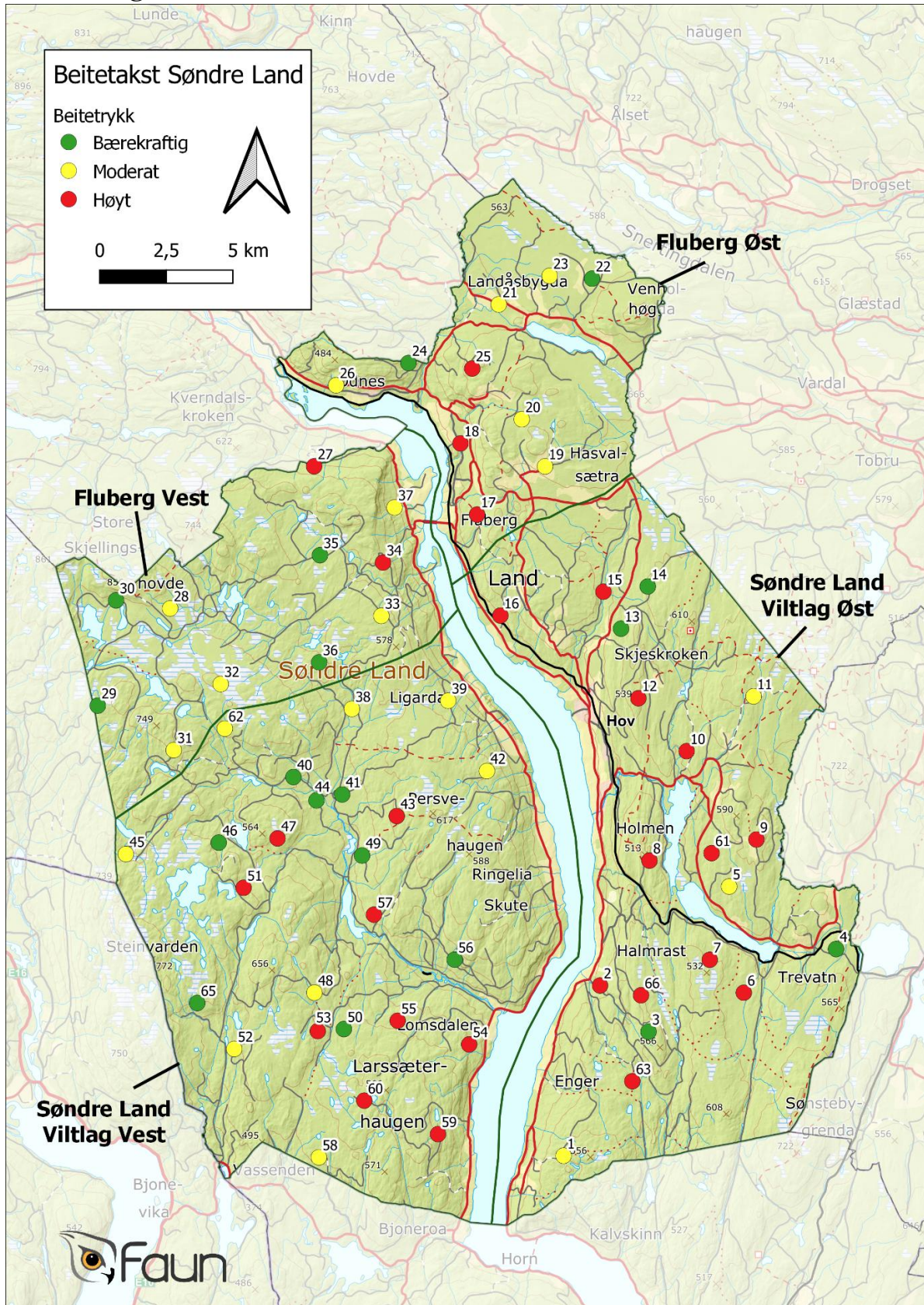
Beitetrykk, beitepotensiale og møkktetthet for takserte bestand i Søndre Land er vist på kart (Figur 4, 5 og 6).

⁷ Arealressursstatistikk. NIBIO. Tilgjengelig på: https://kart13.nibio.no/arealressursstatistikk/xml_filer/2023/3447_arstat_2023.xml

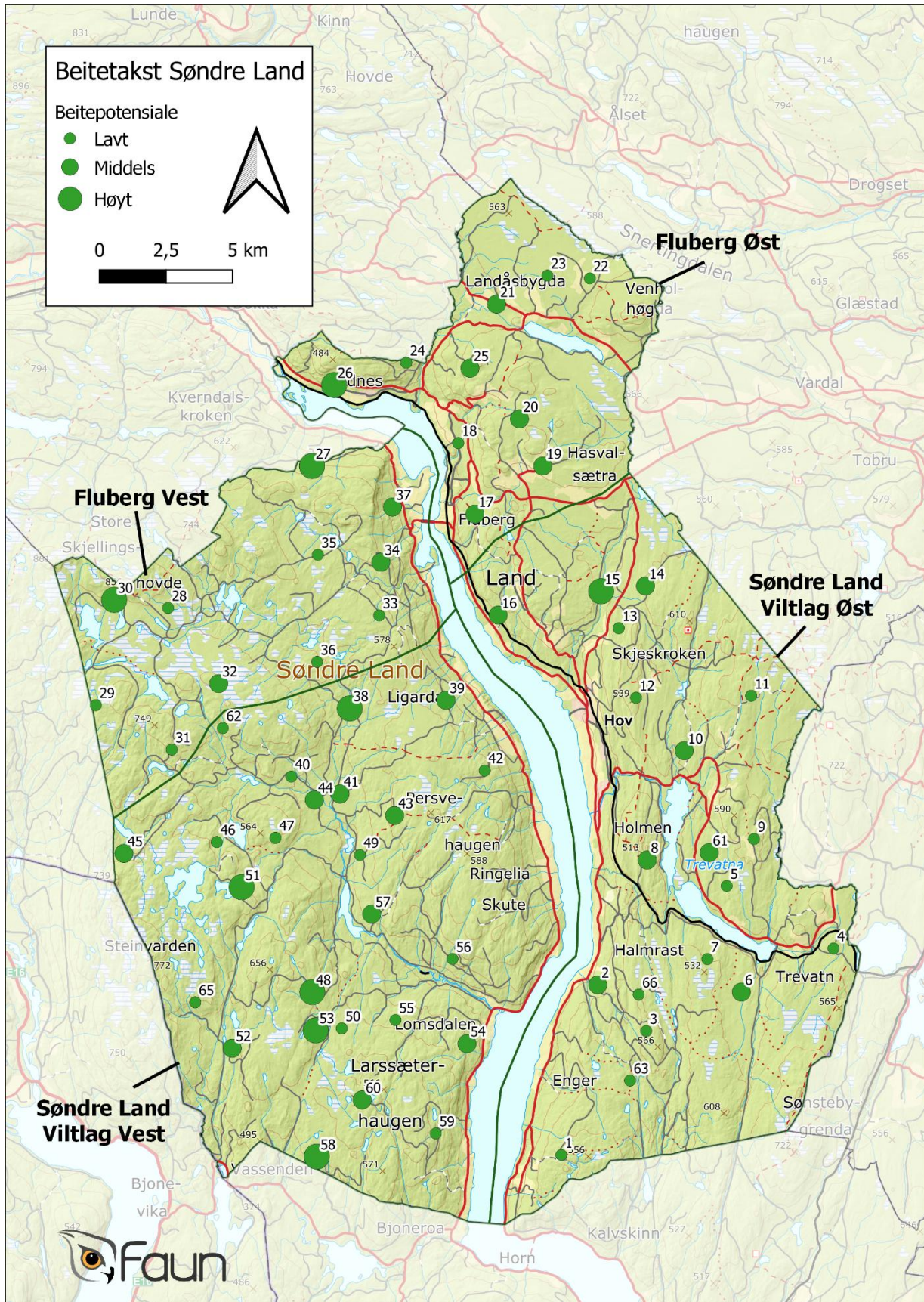

Figur 3. Gjennomsnittlig planteantall per daa og møkk per ha (øvre figur), gjennomsnittlig plantehøyde i dm (midtre figur) og uttaksprosent (nedre figur) i takserte bestand i Søndre Land i 2024 (n = 65) sammenlignet med tidligere år. Mål for maksimalt beiteuttak, nedfelt gjennom de kommunale målsetningene, vist med røde streker i nedre figur.

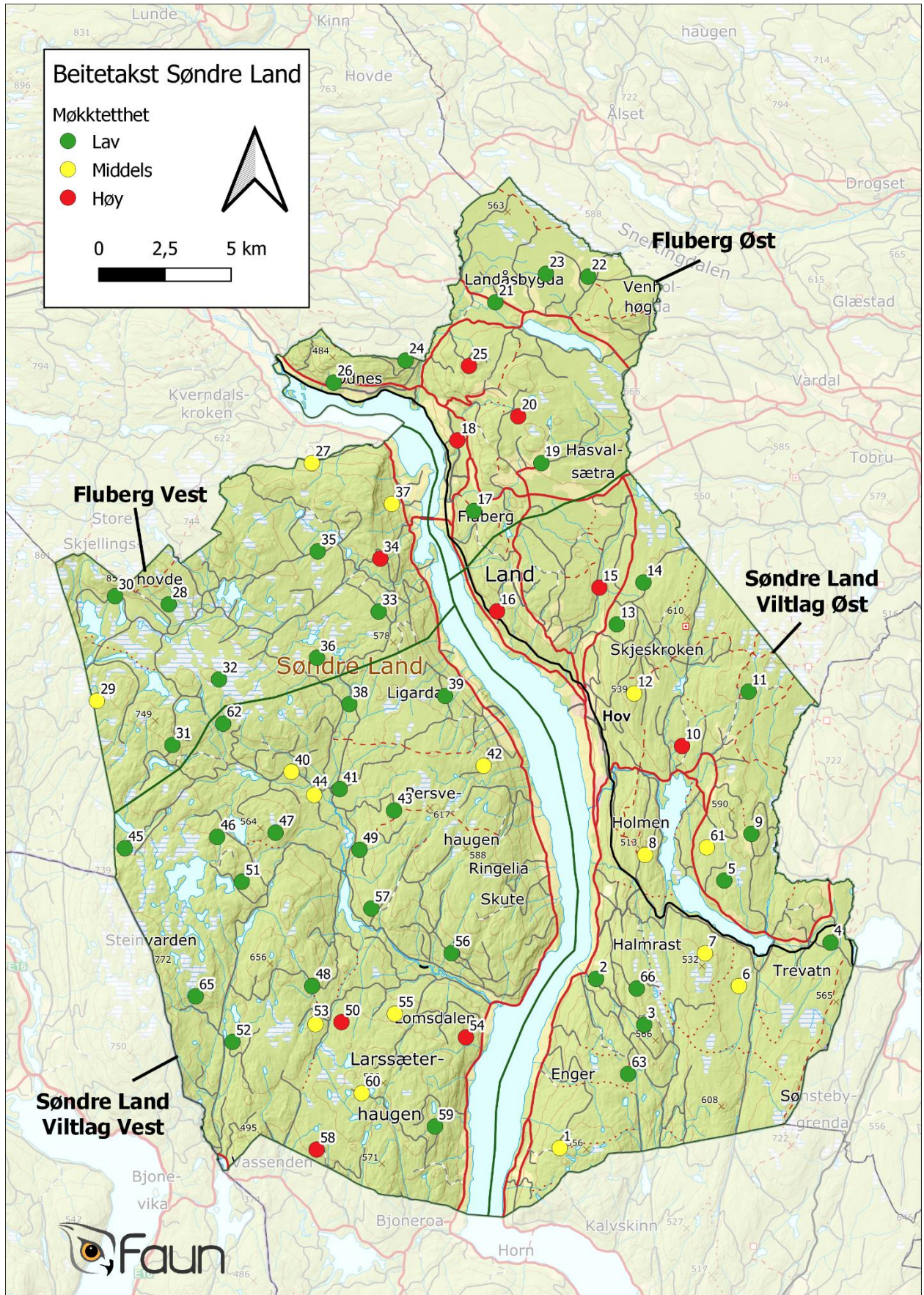
3.1.1 Kartfigurer

Figur 4. Beitetrykk for takserte bestand i 2024. Beitetrykket er satt til «høyt» dersom minst to av indikatorartene (furu, bjørk eller ROS) er overbeita (røde sirkler), dvs. har en uttaksprosent over 35%, «middels» dersom en av indikatorene (furu, bjørk eller ROS) er overbeita (gule sirkler), og «bærekraftig» dersom ingen av indikatorartene (furu, bjørk og ROS) har uttaksprosent over 35 % (grønne sirkler).

Figur 5. Beitepotensialet for takserte bestand i 2024. Områder med mer enn 600 furu, bjørk + ROS per daa, vist med store symboler, mellom 300 og 600 furu, bjørk + ROS per daa vist med medium symboler, og mindre enn 300 furu, bjørk + ROS per daa, vist med små symboler.

Figur 6. Gjennomsnittlig møkketthet for takserte bestand i 2024. Mer enn 20 møkkhauger per daa er vist med rødt, mellom 10 og 20 møkkhauger per daa er vist med gult og færre enn 10 møkkhauger per daa er vist med grønt.

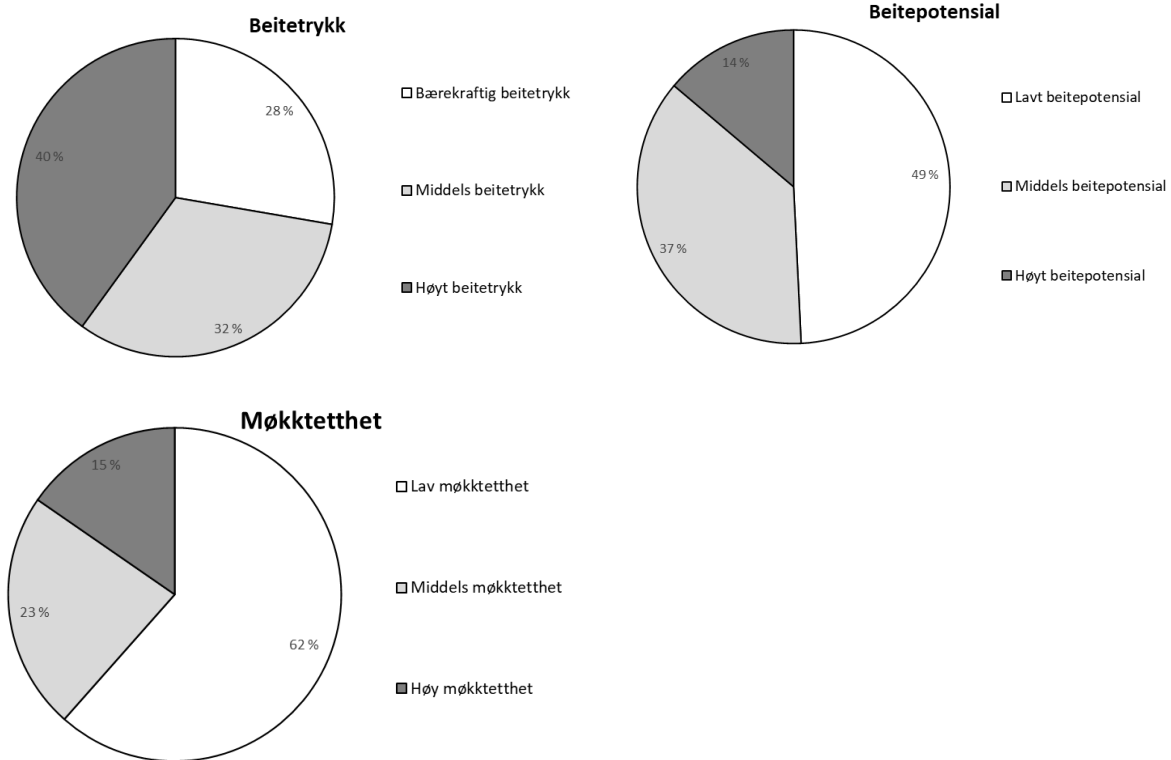
3.2 Bestandsnivå

Elgbeitetaksten viser variasjon mellom de ulike planområdene med hensyn til beitetrykk, beitepotensiale og møkktetthet, jf. kartfigurene 4, 5 og 6. For å undersøke variasjonen mellom takserte bestand ytterligere, har vi kategorisert alle bestand i tre kategorier («Bærekraftig/lavt», «Middels» og «Høyt») mht. beitetrykk, beitepotensiale og møkktetthet (Figur 7).

For 28 % av de takserte bestandene kan beitetrykket defineres som «bærekraftig» (hverken furu, bjørk eller ROS er overbeita). Beitetrykket ble definert som «middels» i 32% av bestandene. For hele 40 % av de takserte bestandene ble beitetrykket definert som høyt, der minst to av indikatorartene (furu, bjørk og ROS) var overbeita. Dermed blir også det totale beitetrykket definert som høyt i Søndre Land i 2024. Det er en betydelig økning i antallet bestand med registrert høyt beitetrykk siden taksten i 2021, da kun 25 % av takserte bestand hadde høyt beitetrykk den gangen.

Beitepotensialet var lavt i 49 % av takserte bestand. Det vil si at 49 % av bestandene hadde mellom 0-300 furu, bjørk og ROS per daa. For 9 % av takserte bestand i 2024 ble plantetettheten definert som høy (>600 planter per daa). Størst forskjell fra forrige beitetakst er det i antallet bestand med middels beitepotensial, som har sunket fra 29 % i 2021 til 37 % i 2024.

Møkktettheten var lav (< 10 møkkauger per daa) i 62 % av de takserte bestandene i 2024. Dette er en økning fra 56 % i 2021. Antallet bestand med høy møkktetthet (> 20 møkkauger per daa) har økt fra 9 % i 2021 til 15 % nå i 2024.

Figur 7. Andel takserte bestand i Søndre Land som ble kategorisert som «Bærekraftig/Lavt», «Middels» og «Høyt» basert på beitetrykket på furu, bjørk og ROS (øvre venstre figur), beitepotensiale for furu, bjørk og ROS (øvre høyre figur) og møkktetthet (nedre venstre figur). Se side 10 for definisjon av «Bærekraftig/Lavt», «Middels» og «Høyt» for beitetrykk, beitepotensiale og møkktetthet.

3.3. Bestandsplanområdene

3.3.1. Søndre Land viltlag Øst

I 2024 ble det taksert 579 prøveflater fordelt på 19 bestand i Søndre Land viltlag Øst.

Plantetetthet

Det ble i gjennomsnitt registrert 38 furu, 206 bjørk, 57 ROS og 153 gran per daa i 2024 (Figur 8, øvre del). Tettheten av ROS har økt noe siden forrige takst i 2021, men holder seg likevel stabilt sammenlignet med øvrige takster som er gjort tidligere. Tettheten av furu har sunket noe siden forrige takst, mens tettheten av både bjørk og gran har hatt en betydelig nedgang siden 2021 (Figur 8, øvre del).

Plantehøyde

De gjennomsnittlige plantehøydene i 2024 var for 10 dm for furu, 15,3 dm for bjørk, 8,7 dm for ROS-arterne og 15 dm for gran (Figur 8, midtre del). Samtlige arter holder seg relativt stabilt i plantehøyde sammenlignet med tidligere takster.

Beitepotensiale

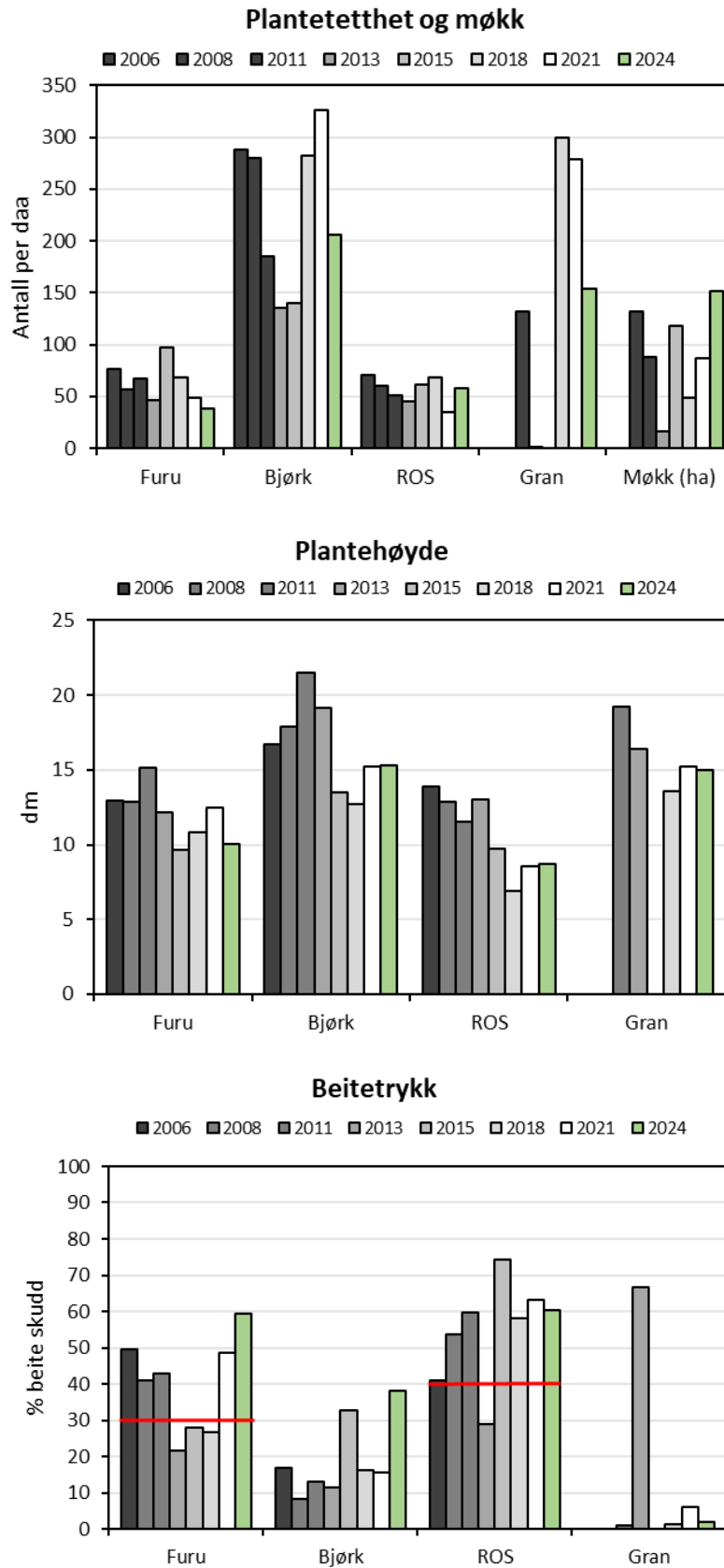
Beitepotensialet varierer innad i planområdet, men er samlet sett vurdert som middels da plantetettheten for bjørk har gått mye ned siden forrige beitetakst.

Møkk

Det ble registrert et gjennomsnitt på 15 møkkhauger per daa i 2024 (Figur 8, øvre del). Dette er en økning fra 2021 da det ble registrert 9 møkkhauger per daa.

Beitetrykk

I snitt var uttaksprosentene i 2024, 59 % for furu, 38 % for bjørk, 60 % for ROS og 2 % for gran (Figur 8, nedre del). Samlet sett vurderes beitetrykket i Søndre Land viltlag Øst som høyt. Furu har vært overbeitet både i 2021 og 2024, mens bjørk har økt kraftig fra 16 % i 2021. Antall bestand der furu var overbeitet har økt fra 7 i 2021 til 24 i 2024. Likevel er beitepotensialet på furu lavt i alle vald, og få planter med høyt beitetrykk, fører til et høyere gjennomsnitt. Det samme kan også gjelde for bjørk, som har et betydelig lavere beitepotensial i år enn i 2021.

Figur 8. Gjennomsnittlig planteantall per daa og møkk per ha (øvre figur), gjennomsnittlig plantehøyde i dm (midtre figur) og uttaksprosent (nedre figur) i takserte bestand i Søndre Land villag Øst i 2024 (n = 19) sammenlignet med tidligere år. Mål for maksimalt beiteuttak, nedfelt gjennom de kommunale målsetningene, vist med røde streker i nedre figur.

3.3.2. Søndre Land viltlag Vest

I 2024 ble det taksert 764 prøveflater fordelt på 25 bestand i Søndre Land viltlag Vest.

Plantetetthet

Det ble i gjennomsnitt registrert 80 furu, 256 bjørk, 66 ROS og 140 gran per daa i 2024 (Figur 9, øvre del). Tettheten av furu har hatt en svak økning, mens tettheten av bjørk, ROS-artene og gran har hatt en svak nedgang siden taksten i 2021.

Plantehøyde

De gjennomsnittlige plantehøydene i 2024 var 12,7 dm for furu, 14,3 dm for bjørk, 8,6 dm for ROS-artene og 14,8 dm for gran (Figur 9, midtre del). Samtlige arter holder seg relativt stabilt i plantehøyde sammenlignet med tidligere takster.

Beitepotensiale

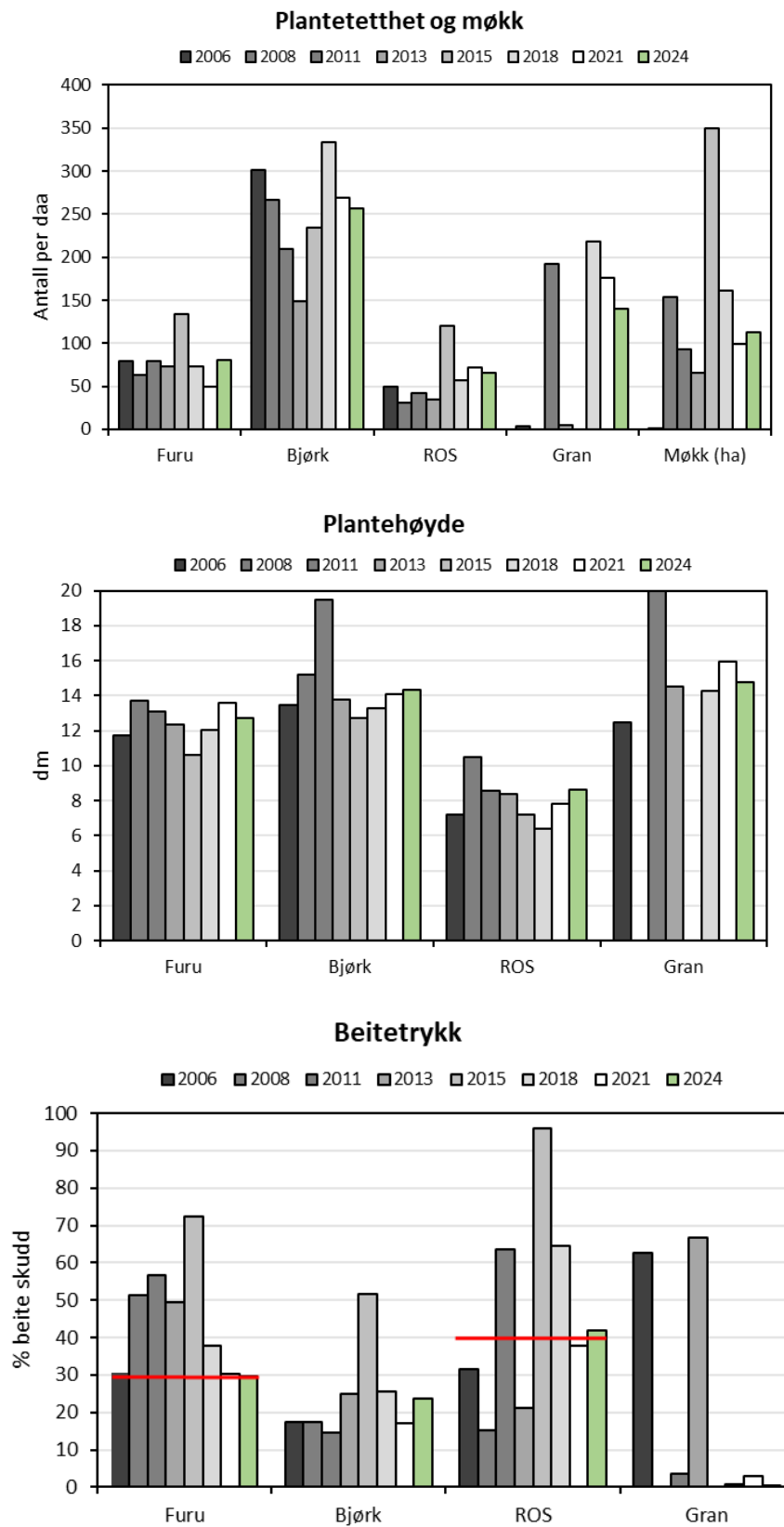
Beitepotensialet varierer stort innad i planområdet. Tettheten av bjørk er fremdeles nokså høy i snitt, selv om det har hatt noe nedgang siden forrige beitetakst.

Møkk

Det ble i snitt registrert 11 møkkhauger per daa i 2024 (Figur 9, øvre del). Dette er en svak økning fra 10 møkkhauger per daa i 2021.

Beitetrykk

I snitt var uttaksprosentene i 2024 30 % for furu, 24 % for bjørk, 42 % for ROS-artene og 0,1 % for gran (Figur 9, nedre del). Uttaksprosentene på furu og ROS-artene er akkurat på grensa for de kommunale målsetningene om maksimalt beiteuttak på 30 % for furu og 40 % for ROS-artene. Samlet sett vurderes beitetrykket i Søndre Land viltlag Vest som høyt etter vurderingskriteriene, men siden både furu og ROS-artene ligger nær maksimal beitegrense, kan beitetrykket også ansees som nær bærekraftig.

Figur 9. Gjennomsnittlig planteantall per daa og møkk per ha (øvre figur), gjennomsnittlig plantehøyde i dm (midtre figur) og uttaksprosent (nedre figur) i takserte bestand i Søndre Land viltlag Vest i 2024 (n = 25) sammenlignet med tidligere år. Mål for maksimalt beiteuttak, nedfelt gjennom de kommunale målsetningene, vist med røde streker i nedre figur.

3.3.3. Fluberg Vest

I 2024 ble det taksert 333 prøveflater fordelt på 11 bestand i Fluberg Vest.

Plantetetthet

Det ble i gjennomsnitt registrert 17 furu, 173 bjørk, 126 ROS og 155 gran per daa i 2024 (Figur 10, øvre del). Tettheten av ROS-artene har økt betraktelig siden forrige takst i 2021, mens tettheten av furu, bjørk og gran har gått noe ned. Tettheten av bjørk har gått ned fra 233 per daa i forrige takst, men ligger nå ikke langt under nivået etter taksten i 2018 som var 181 planter per daa.

Plantehøyde

De gjennomsnittlige plantehøydene i 2024 var 13,9 dm for furu, 13,3 dm for bjørk, 10,9 dm for ROS og 15 dm for gran (Figur 10, midtre del). Gjennomsnittshøyden for ROS-artene har hatt en svak økning siden taksten i 2021, mens furu, bjørk og gran har hatt en svak nedgang.

Beitepotensiale

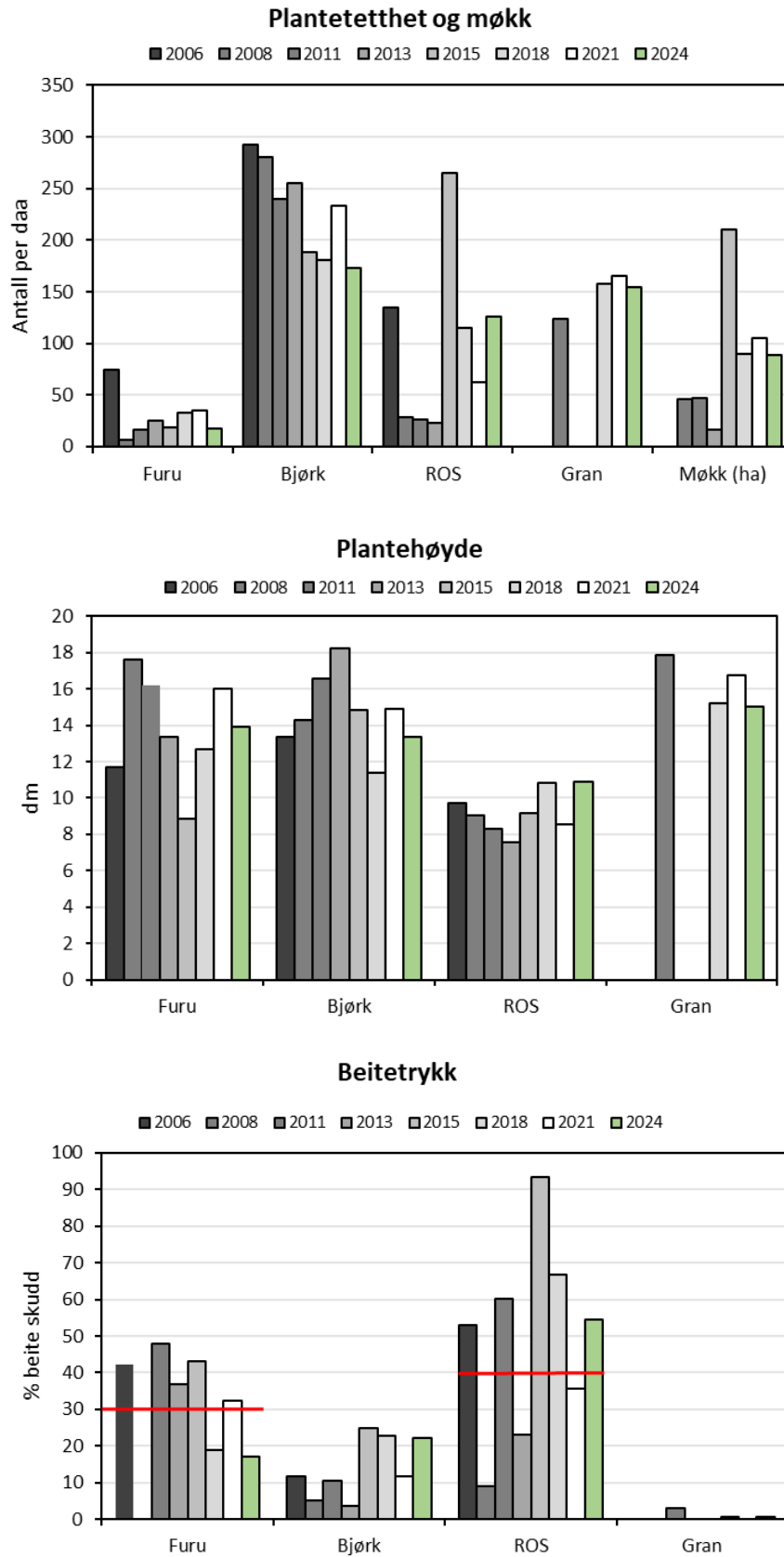
Beitepotensialet varierer stort innad i planområdet, men er sammenlagt vurdert til middels. Tettheten av ROS-artene har de siste beitetakstene vist seg å være flere ganger høyere enn tettheten av furu. Valdet består av en stor andel høyereliggende areal på lave boniteter.

Møkk

Det ble i snitt registrert 9 møkkhauger per daa i 2024 (Figur 10, øvre del). Til sammenligning ble det registrert 10 møkkhauger per daa i 2021.

Beitetrykk

I snitt var uttaksprosentene i 2024, 17 % for furu, 22 % for bjørk, 54 % for ROS-artene og 0,7 % for gran (Figur 10, nedre del). Samlet sett vurderes beitetrykket i Fluberg Vest som middels, da beitetrykket for ROS-artene ligger godt over kommunens mål for maksimalt beiteuttak på 40%. Beitetrykket på furu har gått ned fra 32 % i 2021, mens det i 2018 lå på 19 %. Det kan dermed tenkes at beitetrykket i 2021 skyldtes tilfeldigheter. Gjennomsnittlig beitetrykk på ROS-artene var lave i 2021, sammenlignet med 2018 og nå også i 2024. Beitetrykket på ROS er kanskje dermed på et mer normalt nivå etter årets takst.

Figur 10. Gjennomsnittlig planteantall per daa og møkk per ha (øvre figur), gjennomsnittlig plantehøyde i dm (midtre figur) og uttaksprosent (nedre figur) i takserte bestand i Fluberg Vest i 2024 (n = 11) sammenlignet med tidligere år. Mål for maksimalt beiteuttak, nedfelt gjennom de kommunale målsetningene, vist med røde streker i nedre figur.

3.3.4. Fluberg Øst

I 2024 ble det taksert 305 prøveflater fordelt på 10 bestand i Fluberg Øst.

Plantetetthet

Det ble i gjennomsnitt registrert 6 furu, 84 bjørk, 284 ROS og 124 gran per daa i 2024 (Figur 11, øvre del). Tettheten av ROS-artene har hatt en økning siden 2021, mens tettheten av furu, bjørk og gran har hatt en betydelig nedgang. Gjennomsnittlig tetthet av furu har vært gjennomgående lav gjennom årene, men er på sitt aller laveste i år. Tettheten av bjørk og gran har tidligere vært på nivå med ROS, men har i år gått kraftig ned. Som nevnt tidligere kan dette skyldes at flere av bestandene nærmer seg utskifting og at plantene i bestandet er for høye.

Plantehøyde

De gjennomsnittlige plantehøydene i 2024 var 10,6 dm for furu, 15 dm for bjørk, 12,1 dm for ROS og 15,4 dm for gran (Figur 11, midtre del). Plantehøyden for bjørk, ROS og gran ligger omtrent på samme nivå som tidligere takster, mens gjennomsnittshøyden for furu har sunket fra 15 dm i 2021, og ligger nå omtrent på samme nivå som 2018.

Beitepotensiale

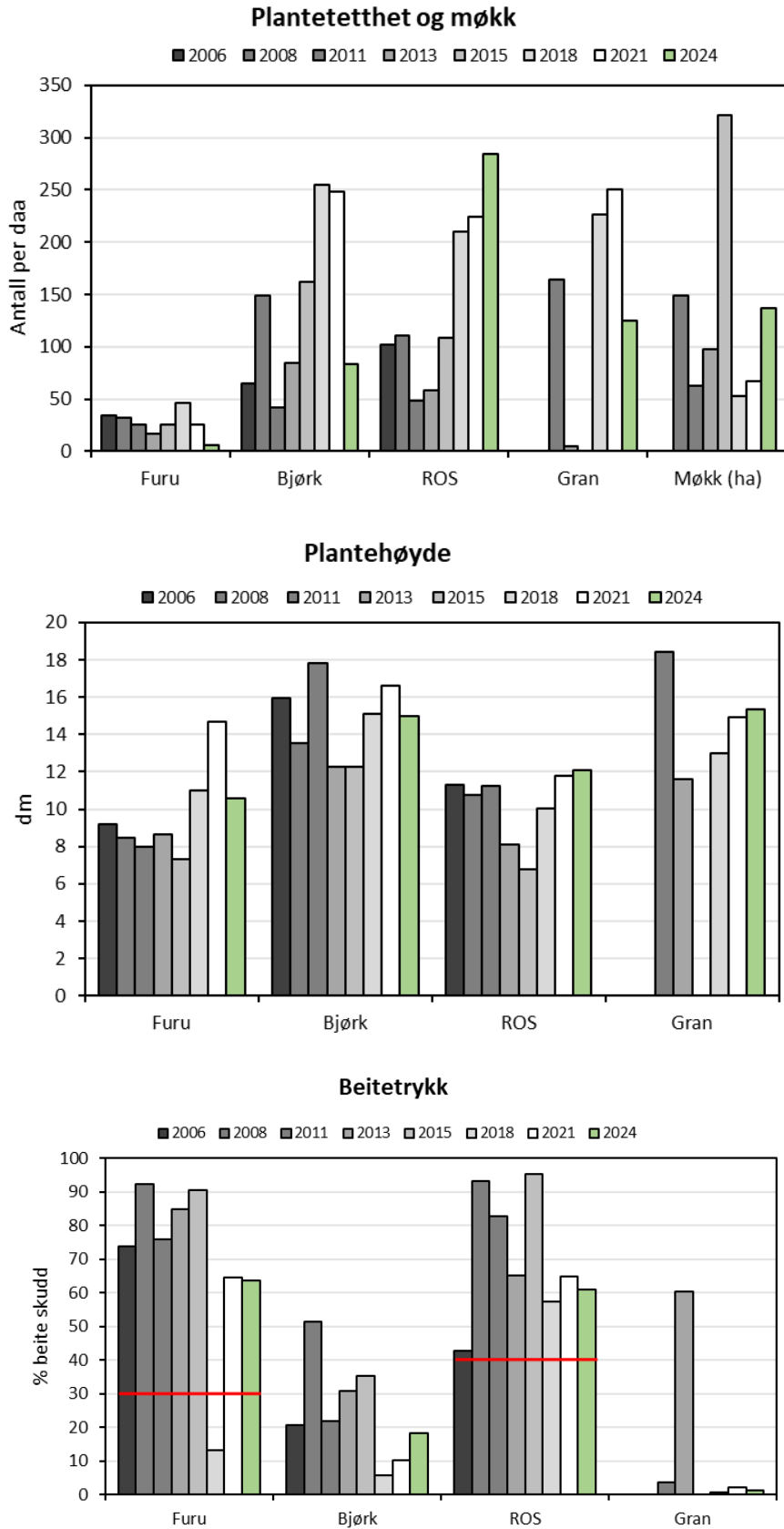
Selv om tettheten av de fleste indikatorartene har sunket, vurderes det samlede beitepotensialet i Fluberg Øst til middels. Plantetettheten av ROS er i snitt høyest i kommunen, noe som også gjenspeiles av boniteten innenfor planområdet.

Møkk

Det ble i snitt registrert 13,6 møkkhauger per daa i 2024 (Figur 11, øvre del), som er en nær dobling i antall møkkhauger siden 2021 da det ble registrert 6,7 møkkhauger per daa.

Beitetrykk

De gjennomsnittlige uttaksprosentene i 2024, var 64 % for furu, 18 % for bjørk, 61 % for ROS og 1,1 % for gran (Figur 11, nedre del). Beitetrykket på bjørk har økt fra 10 % i 2021, men ligger omtrent på samme nivå som tidligere for de andre beiteartene. Det høye beitetrykket på furu kan skyldes den svært lave plantetettheten av furu. Det ble registrert furu i kun 3 bestand i Fluberg Øst. Disse 3 bestandene hadde uttaksprosent på 100 %, 95 % og 50 %. Dette bidrar til høyt gjennomsnitt på vald- og kommunenivå. Etter vurderingskriteriene vurderes det samlede beitetrykket i Fluberg Øst som høyt, men det høye beiteuttaket på furu bør ikke ilegges for mye betydning.

Figur 11. Gjennomsnittlig planteantall per daa og møkk per ha (øvre figur), gjennomsnittlig plantehøyde i dm (midtre figur) og uttaksprosent (nedre figur) i takserte bestand i Fluberg Øst i 2024 (n = 10) sammenlignet med tidligere år. Mål for maksimalt beiteuttak, nedfelt gjennom de kommunale målsetningene, vist med røde streker i nedre figur.

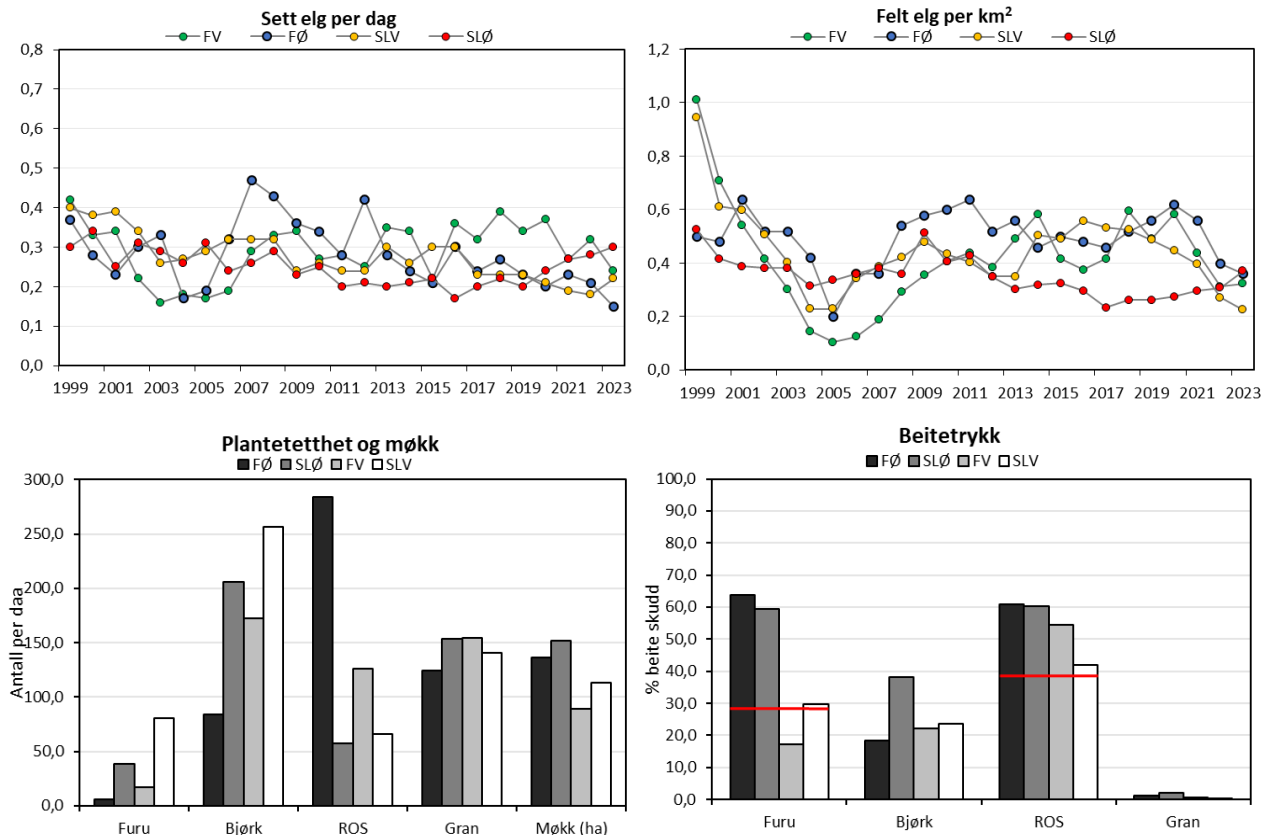
3.4. Beitetrykk og elgtetthet i bestandsplanområdene

Vi har sammenlignet utviklingen i bestandsplanområdene (Fluberg Vest, Fluberg Øst, Søndre Land viltlag Vest og Søndre Land viltlag Øst) i perioden 1999-2023 (Figur 12).

Utviklingen i sett elg per dag i kombinasjon med andelen felt elg per km² tyder på at tettheten av elg har vært høyest i FV og til dels SLV over tid, men har de siste årene hatt en nedadgående trend. Tettheten av elg i FØ lå også på et høyt nivå på midten av 2000-tallet, men ser i dag ut til å være på det laveste nivået sammenlignet med de andre bestandsplanområdene. De siste årene ser tettheten i SLØ ut til å ha økt i motsetning til de andre områdene, og ligger nå høyest i antall sett elg per jegerdag (Figur 12).

Når det gjelder plantetettheten skiller tettheten av ROS seg svært ut i FØ som ligger over dobbelt så høyt som de andre planområdene. Samtidig er det FØ som har klart lavest plantetetthet av både furu og bjørk. Beitetrykket i FØ og SLØ følger hverandre tett på både furu og ROS, mens det er klart høyest i SLØ på bjørk. Totalt sett er beitetrykket lavest på vestsiden av Randsfjorden, der FV har det laveste registrerte beitetrykket etterfulgt av SLV. Vi ser en sammenheng mellom beitetrykk og møkktetthet, da vi finner laveste møkktettheten også i FV, etterfulgt av SLV, FØ og SLØ (Figur 12).

For mer inngående vurdering av status i bestandsplanområdene henvises det til bestandsvurderingsrapporten som ble utarbeidet for Søndre Land etter jakta 2023⁸.

Figur 12. Utviklingen i sett elg per dag (øvre venstre figur), felt elg per km² (øvre høyre figur) i perioden 1999-2023, samt plantetetthet og møkk (nedre venstre figur) og beitetrykk (nedre høyre figur) fra beitetaksten i 2024 i bestandsplanområdene i Søndre Land.

⁸ Engh, A., Aabø, M. A., Olk, T.R., Gangsei, L.E. og Meland, M. 2024. Aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Søndre Land etter jakta 2023. Faun rapport R015-2024. Faun Naturforvaltning.

3.5. Sammenligning med andre områder

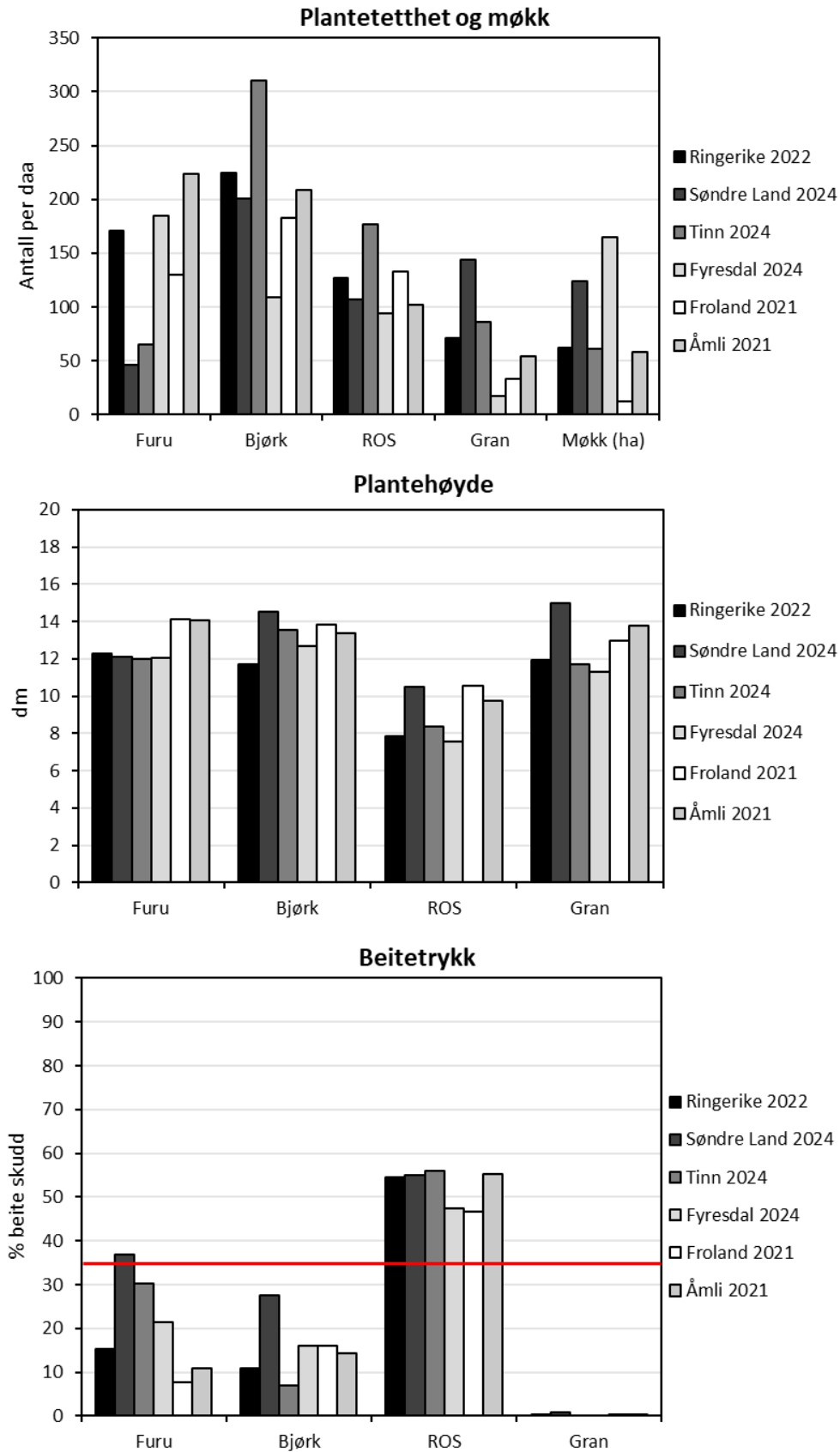
For å gi et sammenligningsgrunnlag for elgbeitetakseringen i Søndre Land har vi presentert resultatene av taksten sammen med resultatene fra relativt nylig utførte elgbeitetakster i ulike deler av landet, blant annet fra Froland og Åmli (øst i Agder), Tinn og Fyresdal (øst og vest i Telemark) og Ringerike (nabokommune i sør-vest til Søndre Land) (Figur 13).

Tettheten av de ulike indikatorartene varierer betydelig mellom områdene, noe som sannsynligvis gjenspeiler forskjellene i naturgrunnlaget (andel produktiv skog/ulike markslag). Tettheten av både ROS-artene og bjørk er klart høyest i Tinn, øst i Telemark. Søndre Land ligger på nivå med de øvrige kommunene når det gjelder tetthet av bjørk og ROS, men ligger lavest på tetthet av furu nært etterfulgt av Tinn. Både Søndre Land og Tinn har også høyere tetthet av gran enn furu, og Søndre Land har klart høyest tetthet av gran sammenlignet med de andre kommunene (Figur 13, øvre del).

Den registrerte møkketettheten var klart høyest i Fyresdal med 17 møkkhauger per daa, etterfulgt av Søndre Land med 12 møkkhauger per daa. Klart lavest var Froland med 1 møkkhaug per daa (Figur 13, øvre del). Forskjellene i den registrerte møkketettheten samsvarer til dels med det samlede beitetrykket (uttaksprosentene) for de ulike områdene.

Det er god samvariasjon mellom de ulike områdene med hensyn til plantehøyder. For samtlige områder er det særlig iøynefallende at ROS-artene har en merkbart lavere gjennomsnittshøyde enn øvrige indikatorarter (Figur 13, midtre del). Dette er ikke overraskende da ROS artene er de klart mest foretrukne beiteplantene, men det viser på en god måte hvordan beitetrykk påvirker høydeveksten til de ulike plantene. Det som skiller seg mest ut når det kommer til plantehøyder er at gjennomsnittlig granhøyde er tydelig høyere i Søndre Land enn de øvrige områdene.

Maksimalt beitenivå på 35 % jamfør «Veiledning i Elgbeitetaksering» er benyttet som sammenligningsgrunnlag når det gjelder beitetrykk blant kommunene. Likt for alle kommunene er at de har en klar overbeiting av ROS-artene, som er den høyeste prefererte beiteplanta. Med Søndre Land sine resultater fra 2024 der beiteuttaket på både furu og bjørk skiller seg klart ut blant de øvrige kommunene, har kommunen også klart høyest beiteuttak totalt sett. Søndre Land er den eneste kommunen der to av indikatorartene er overbeita og dermed eneste kommune med beitetrykk vurdert til «høyt». Resten av kommunene har et beitetrykk vurdert til «middels», nettopp fordi alle har overbeite på ROS-artene (Figur 13, nedre del). Det er viktig å nevne at hva som beites og hva som beites hardt, avhenger av hva som faktisk er tilgjengelig til å beite på, og dette varierer rundt i landet. Granbeiting er jevnt over lite utbredt, men øker mange steder, muligens fordi hjortebestandene øker.

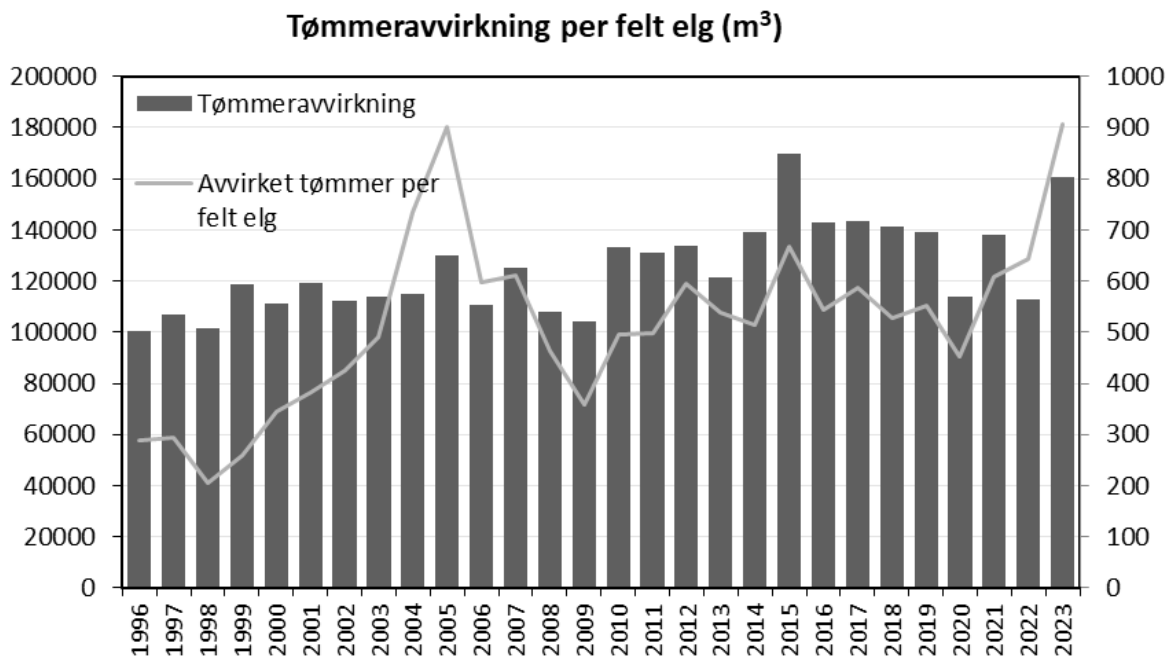
Figur 13. Gjennomsnittlig planteantall per daa og møkk per ha (øvre figur), gjennomsnittlig plantehøyde i dm (midtre figur) og beitetrykk/uttaksprosent (nedre figur) i takserte bestand i Søndre Land, sammenlignet med takster fra Ringerike (2022), Tinn (2024), Fyresdal (2024), Froland (2021) og Åmli (2021). Kritisk beitenivå, 35 %, er vist med vannrett, rød strek i den nedre figuren.

3.6. Skogbruksaktivitet og fôrproduksjon

Hogstaktiviteten er av stor betydning for produksjon av elgfôr i skogområdene. Jevn eller høy aktivitet i skogbruket gir jevnlig fornying av matfattet til elgen, og jo flere dyr jo mer mat trengs det. En høy aktivitet i skogbruket kan «bære» en større elgstamme. Tall på tømmeravvirkning kan derfor brukes som en «grov indeks» på utviklingen i fôrproduserende areal i skogen.

Totalt sett har tømmeravvirkningen i Søndre Land vært svakt økende, men med noen årlige variasjoner og lave tall (Figur 14). I 2023 ble det avvirket det nest høyeste antallet kubikk i kommunen siden 1996 med i overkant av 160 500 m³ gran og furu. Høyeste avvirkning i samme periode finner vi i 2015 med snaue 170 000 m³ gran og furu. Samtidig var avvirkningen i 2022 det laveste siden 2009 med om lag 113 000 m³. Likevel ser vi som nevnt en generell økning i skogsavvirkningen totalt i Søndre Land. Økningen i tømmeravvirkning fra 2013 og fremover skyldes i stor grad økt avvirkning av furu. Avvirkning av furubestand vil kunne øke ungskogarealer med spesifikt furu, som igjen kan bidra til et høyere beitepotensialet på furu i årene som kommer. Den generelle utviklingen i tømmeravvirkning tilsier at ungskogarealene i Søndre Land vil øke i kommende år.

Ved å bruke fellingsallet for elg som et mål på elgtettheten, vil en få en indikasjon på elgbestanden sin størrelse i forhold til det tilgjengelige forgrunnet (Figur 14). Etter 2020 har antall m³ per felte elg hatt en kraftig økning, og var på sitt høyeste nå i 2023 med 907 m³ avvirket per felte elg. I 2020 ble det avvirket 452 m³ per felte elg, og tallet har altså doblet seg frem til 2023. Med synkende og til dels lavt beitepotensial i enkelte områder, kombinert med en synkende elgtetthet i store deler av Søndre Land vil en slik utvikling i tømmeravvirkning være svært positivt for fremtidig fôrproduksjon. En økning i ungskogarealer vil på sikt bidra til et lavere beitetrykk gitt at tettheten av elg ikke øker. Dette vil igjen kunne føre til en bedre bestandskondisjon hos elgen. Det er viktig å merke seg at tømmeret som avvirket «i dag» først vil utvikle seg til areal med «elgbeite» i løpet av de neste 5-10 årene.

Figur 14. Tømmeravvirkning i Søndre Land i perioden 1996 – 2023, samt tømmeravvirkning (m³) per felte elg i Søndre Land for samme periode. Tall fra Statistisk sentralbyrå (tabell 07395, www.ssb.no) og hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no).

4. Diskusjon

4.1. Feilkilder

Takstmetodik

Metodikken til overvåkningstakst anbefaler at det blir taksert om lag 35 bestand innenfor et forvaltningsområde for at resultatene skal være statistisk tilfredsstillende⁹. I Søndre Land ble det taksert 65 bestand i 2024, noe som skulle tilsi at resultatene er representative. Innenfor de fire bestandsplanområdene er det taksert et mindre antall bestand ($n = 25, 19, 11$ og 10). Et lavere antall bestand øker sjansene for at gjennomsnittet av de takserte bestandene ikke er representativt. Bestandene er likevel tilfeldig utvalgte stikkprøver, og vi føler oss derfor komfortable med at antall bestand har vært tilstrekkelig for å kunne si noe om beitesituasjonen innenfor planområdene, og at resultatet trolig gjenspeiler de faktiske forholdene. Både i 2021 og nå i 2024 ble en del bestand byttet ut under feltarbeidet da vegetasjonen var blitt for høy. Det er også kommentert at en del bestand nærmer seg utskifting, og det kan derfor tenkes at en del planter har blitt utelatt fordi de har blitt for høye. Dette kan være en av årsakene til at beitepotensialet på både bjørk og gran, som tidligere normalt sett har hatt høyest plantetetthet, har hatt såpass nedgang siden taksten i 2021. Det kan dermed være aktuelt med en ordentlig gjennomgang av bestandsutvalget før neste elgbeitetakst i kommunen.

Takseringspersonell

Presise tolkninger av resultatene fra en beitetakst avhenger av at forutsetningene for vurderingene av plante- og møkktetthet, plantehøyde og beitegrad er i henhold til metodikken som blir anvendt. Det er spesielt ved vurdering av beitegrad det kan forekomme skjønsmessige avvik mellom taksatorer. I beitetakstrapporten fra 2015¹⁰ redegjorde vi for utfordringene knyttet til takseringspersonell og viktigheten av kalibrering av taksatorer i forkant av takst. En slik kalibrering ble gjennomført sammen med personell fra Faun i 2018, og det er det samme personellet som har taksert på nytt i 2021 og nå i 2024. Selv om personellet består av 3 ulike taksatorer, fremstår årets resultater som logiske og vi tror feilkildene som alltid kan være til stede i form av ulike tolkninger av ulikt personell, er små. Takstpersonellet er nå godt kjent med metoden for elgbeitetaksering og bruken av denne, og har god erfaring med gjennomføring av flere takster for Søndre Land. Det vil også være mindre avvik når det kommer til sammenligning av takstene mellom årene, nettopp fordi samme personell har utført flere av disse.

4.2. Elgtetthet, beitestrykk og beitepotensial

Resultatene fra årets elgbeitetaksering i Søndre Land viser at dagens beitestrykk er høyt da både furu og ROS-artene er overbeita. Helt siden beitetaksten i 1998 er det kun 2 av årene som beitestrykket i kommunen har vært middels. Dette var i 2015 da det gjennomsnittlige beitestrykket på ROS ble registrert til 34 %, og i 2018 da beitestrykket på furu var rett under 35 %. Med bruk av kommunens mål for maksimalt beiteuttak, vedtatt i kommunen målsetninger for hjorteviltforvaltningen, vises det også klar overbeiting på både furu og ROS, men enda tydeligere for furu. Som tidligere er beitestrykket på ROS-artene høyere enn det som er biologisk forsvarlig ut ifra et ønske om en optimal skuddproduksjon.

Det økte beitestrykket på furu i 2021 var svært markant og det ble derfor vurdert til å kunne være et tilfeldig resultat den gangen. Det ser derimot ut til å ha holdt seg stabilt også i 2024 og resultatene er trolig mer representative enn først antatt. Likevel er det også i år en del bestand med lavt beitepotensial på furu, og dette vil naturlig nok ha innvirkning på det gjennomsnittlige beitestrykket. Jo færre planter det finnes i ett enkelt bestand og som i tillegg oppnår høye beitegrader, jo høyere vil gjennomsnittet for både bestandet og til slutt kommunen, naturlig nok være.

Målt ut ifra sett elg-data og tetthetsestimater, har tettheten av elg som nevnt innledningsvis vært synkende siden 2008 generelt sett for Søndre Land, men med noen variasjoner blant bestandsplanområdene i

⁹ Solbraa, K. 2008. Veiledning i Elgbeitetaksering, 5 utgave. Skogbrukets Kursinstitutt, Honne, 2836 Biri.

¹⁰ Meland, M., Libjå, L.E., & Stenbrenden, M. 2015. Elgbeitetaksering i Søndre Land 2015. Faun rapport 022-2015. Faun Naturforvaltning. 36s.

kommunen. Med en synkende elgtetthet vil det være naturlig å forvente også en nedgang i beitetrykket. Med variasjoner i beitetrykket mellom årene som det er utført beitetakst, ser vi likevel ingen trend til en tydelig nedgang i totalt beitetrykk. Samtidig som beitetrykket holder seg på et høyt nivå ser vi også at bestandskondisjonen i kommunen synker, spesielt på slaktevekter for kalv som i 2024 var de laveste vektene registrert i kommunen. Det finnes flere faktorer som har innvirkning på elgbestanden, både når det kommer til bestandskondisjon og tetthet. Det er viktig å drive en elgforvaltning med fokus på områder vi vet har en stor betydning for viltarten. Dette innebærer en forvaltning som blant annet tar utgangspunkt i tilgjengelige beiteressurser, og når beitegrunnet reduseres er det viktig å forvalte elgbestanden i takt med dette.

En av årsakene til at beitetrykket holder seg relativt høyt i Søndre Land, kan skyldes endringer i beitepotensialet, med en spesiell stor nedgang for bjørk i 2024. ROS-artene har hatt en liten økning i beitepotensialet, men sammen med furu er beitepotensialet på disse to planteartene forholdsvis lavt i kommunen. For bjørk fantes det 276 bjørk per daa i 2021, mens det i 2024 ble registrert 201 bjørk per daa. Som nevnt har det blitt registrert høyt beitetrykk for både ROS og furu i alle år, med unntak av et par år. ROS-artene er som kjent tallrike arter og plantenes produksjonsevne vil som nevnt reduseres raskt ved overbeite. Det kan dermed tenkes at generell overbeiting av de ulike planteartene over så lang tid kan være årsaken til et lavere beitepotensial. Dette vil automatisk lede elgen over på det som er tilgjengelig av beite, og ikke nødvendigvis det den ellers ville prioritert. Slik kan vi oppleve variasjoner i registrert beitetrykk på de ulike beiteplantene fra år til år.

Stadig lavere beitepotensial kan også skyldes økende alder på skogen de siste årene¹¹. Som nevnt er hogstaktivitet svært viktig for produksjonen av elgfôr, og vi har sett at tømmeravvirkningen i Søndre Land har hatt en svak økning de siste årene, men med noen årlige variasjoner. Det kan forventes en svak økning i ungskogarealer, men med dagens kunnskap om et vedvarende høyt beitetrykk og lavere beitepotensial på enkelte arter, kan det tenkes at det er et enda større behov for mer elgmat fremover med tanke på antallet elg som finnes i kommunen. Flere ungskogarealer og økt beitepotensial vil kunne hindre en ytterligere nedgang i bestandskondisjonen om tettheten av elg ikke øker.

Bestandskondisjonen kan også påvirkes av variasjonen i beitetilbudet, og økende alder på skogen kan også ha en innvirkning på dette. Studier viser at det er svært viktig for elgen å ha tilgang til et variert tilbud av beiteplanter for å ha mulighet til å balansere næringsinntaket sitt på best mulig måte. I en svensk studie er det blant annet funnet sammenheng mellom slaktevekt hos elgkalv og variasjon i vinterdietten. Kalver som hadde mye furu i kosten hadde slaktevekter mellom 50-55 kg, mens kalver som hadde et mer variert kvistbeite hadde slaktevekter mellom 60-65 kg¹². Det er også sett at elg som har for lite tilgjengelig beite generelt, slutter å selektere beiteplantene slik de ellers ville gjort, og går over til å spise den maten de kommer over¹³. Et balansert forhold mellom tilgangen til variert beite og tilstrekkelig mengde for det antallet elg som finnes, er altså svært vesentlig for å opprettholde en bærekraftig elgbestand med god bestandskondisjon.

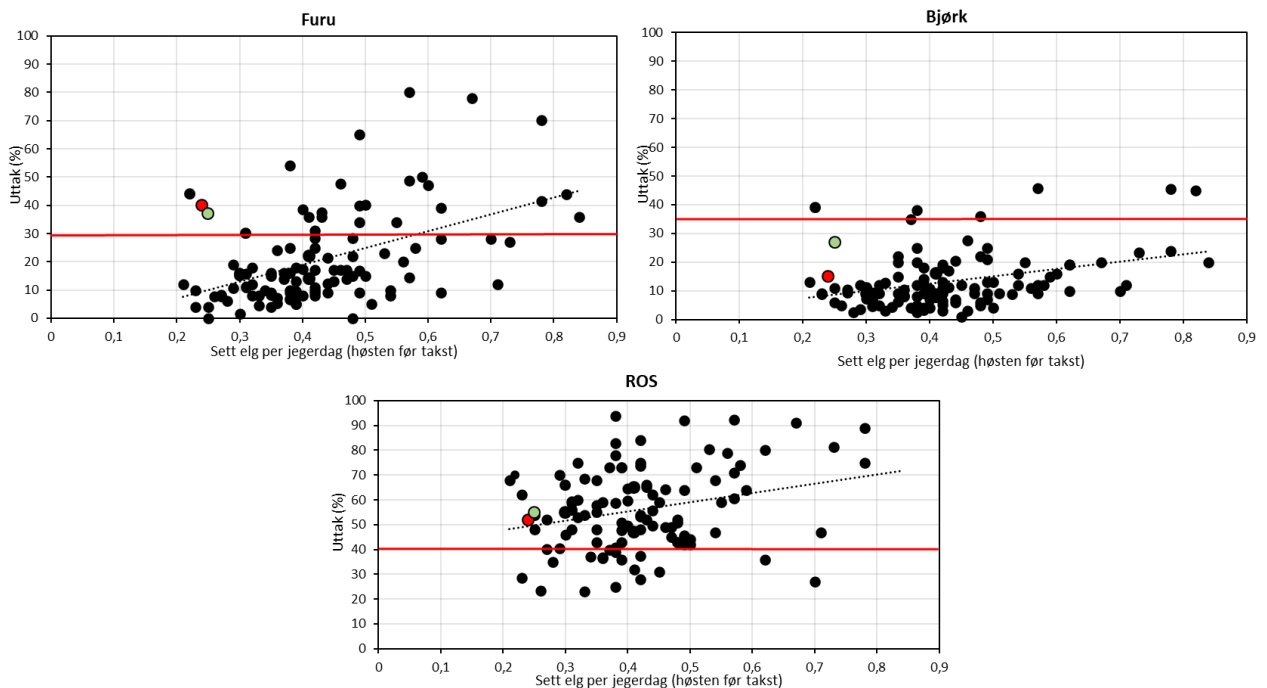
Hvis vi setter beitetakstresultatene fra Søndre Land 2024 opp mot andre beitetakster som er gjennomført i Sør-Norge de siste 20 årene, og sammenligner det med elgtettheten i de ulike kommunene, ser vi at beitetrykket ROS-artene ligger nærmest opp mot «trendlinjen» sammenlignet med furu og bjørk. Spesielt beitetrykket på furu ligger langt fra «trendlinjen» og kan indikere at beitetrykket på arten er noe høyt sett i

¹¹ Solberg, E. J., Veiberg, V., Strand, O., Hansen, B. B., Rolandsen, C. M., Andersen, R., Heim, M., Solem, M. I., Holmström, F., Granhus, A., Eriksen, R., Bøthun, S. W. 2022. Hjortevilt 1991–2021: Oppsummeringsrapport fra Overvåkingsprogrammet for hjortevilt - NINA Rapport 2141. Norsk institutt for naturforskning.

¹² Felton, A. M., Holmström, E., Malmsten, J., Felton A., Crowsigt, J.P.G.M., Edenius, L., Ericsson, G., Widemo, F. & Wam, H.K. Scientific Reports. (2020) Varied diets, including broadleaved forage, are important for a large herbivore species inhabiting highly modified landscapes. 10:1904 | <https://doi.org/10.1038/s41598-020-58673-5>

¹³ Wam, H.K., Felton, A. & Hjeljord, O. 2022. Erfaringer fra Norge og Sverige: Hva er et godt elgbeite? Hjorteviltet 2022.

sammenheng med elgtettheten. Det samme gjelder årets resultater på bjørk som har beveget seg lenger bort fra trendlinjen enn resultatene fra 2021 på samme plantetype. Disse «unormale» resultatene kan igjen skyldes at beitepotensialet er lavt med tanke på hva som er normalt. Jo færre planter det finnes av en art i det takserte bestandet, jo færre planter er det å fordele beitetrykket på. For å gjøre dette visuelt, er årets takst sammenlignet med 114 andre elgbeitetakster som er utført i fylkene Akershus, Buskerud, Østfold, Innlandet, Telemark, Vestfold og Agder de siste 21 årene (Figur 15). I figuren er beitetrykket sammenlignet med indeksen «sett elg per jegerdag» i jaktåret før beitetaksten ble utført. Taksten som ble utført i Søndre Land i 2021 er merket med rød sirkel i figurene, mens årets takst er merket med grønn sirkel for å tydeliggjøre forskjellene.

Figur 15. Beitetrykket for furu (øvre venstre figur), bjørk (øvre høyre figur) og ROS-artene (nedre figur) sammenlignet med sett elg per jegerdag høsten før takst, for elgbeitetakster i Sør-Norge fra perioden 2003-2024 (n = 115). Resultat fra taksten i Søndre Land 2024 er vist med grønn sirkel. Resultat fra taksten i Søndre Land 2021 er vist med rød sirkel. Tall hentet fra Fauns beitedatabase og www.hjorteviltregisteret.no.

5. Konklusjon og anbefaling

For å oppsummere, viser resultatene fra årets takst at det samlede beitetrykket i Søndre Land er kategorisert som høyt overbeite. Beitetrykket på både furu og ROS har holdt seg på relativt samme nivå som i 2021, mens beitetrykket på bjørk har nært doblet seg i samme periode. Beitetrykket totalt sett er altså høyere i kommunen i dag, enn for 3 år siden. Tettheten av elg har hatt en svak nedgang i bestandsplanområdene FV, SLV og FØ, mens det i SLØ ser ut til å være en svak økning. Her er også både beitetrykket og antall registrerte mökkhauger høyest.

For å opprettholde en produktiv elgbestand i god kondisjon, er en avhengig av et bærekraftig beitetrykk over tid tilpasset det tilgjengelige mattilbudet. Dersom beitetrykket er for høyt vil mengden kvalitetsbeite gradvis bli redusert, noe som resulterer i reduserte slaktevekter og kalveproduksjon hos elgen. Reduksjon i elgtetthet er det mest effektive virkemiddelet for å redusere beitetrykket og for dermed å stabilisere en negativ utvikling i bestandskondisjon. Vi anbefaler dermed, i tråd med bestandsvurderingsrapporten¹⁴ tidligere i år, en reduksjon i elgbestanden på nåværende tidspunkt. Dersom det lave jaktuttaket vedvarer,

¹⁴ Engh, A., Aabø, M. A., Olk, T.R., Gangsei, L.E. og Meland, M. 2024. Aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Søndre Land etter jakta 2023. Faun rapport R015-2024. Faun Naturforvaltning.

vil uttaket være lavere enn årlig tilvekst og tettheten av elg vil på nytt øke. Med jevnlige beitetakster hvert 3. år, som det frem til nå er lagt opp for i Søndre Land, vil man ha god kontroll på utvikling i beitetrykk, og når man eventuelt kan stabilisere tettheten av elg. Det anbefales å stabilisere tettheten først når beitetrykket er på et bærekraftig nivå. Med dette som utgangspunkt, er det samtidig viktig å være klar over at tiltak i forvaltningen og all utvikling videre vil ha forsinkede effekter. Positive endringer kan dermed ta lang tid.

6. Vedlegg 1 Resultater på kommune- og regionnivå

	Møkk			Furu			Bjørk			ROS + vier			Gran		Antall prøveflat
	Tetthet	Tetthet	Høgde U %	Tetthet	Høgde	U %	Tetthet	Høgde	U %	Tetthet	Høgde	U %	Tetthet	Høgde	
Søndre Land	12	46	12 37	201	15	27	107	10	55	144	15	1	1981		
Fluberg Vest	9	17	14 17	173	13	22	126	11	54	155	15	1	333		
Fluberg Øst	14	6	11 64	84	15	18	284	12	61	124	15	1	305		
Søndre Land Viltlag Vest	11	80	13 30	256	14	24	66	9	42	140	15	0	764		
Søndre Land Viltlag Øst	15	38	10 59	206	15	38	57	9	60	153	15	2	579		

Vedlegg 2 Grunnlagsopplysninger bestand

Fluberg Vest	UtmØst	UtmNord	Bonitet	Areal	G/BR/Tnr/	Bestnr.Forbandt	Planteslag
Søndre Land 27, 2024	562637	6738511	14	55	4 1	50*40	P
Søndre Land 28, 2024	557740	6732707	14	45	35 17	40*35	P
Søndre Land 29, 2024	555370	6728828	11	55	35 15	45*40	P
Søndre Land 30, 2024	555694	6732824	11	17	35 15	25*20	P
Søndre Land 31, 2024	558362	6727426	17	10	35 2	20*15	P
Søndre Land 32, 2024	559890	6730055	8	80	35 21	50*40	P
Søndre Land 33, 2024	565663	6733155	11	45	7 5	40*35	P
Søndre Land 34, 2024	565544	6735151	14	23	8 1	35*20	P
Søndre Land 35, 2024	563160	6735210	14	10	5 1	20*15	P
Søndre Land 36, 2024	563499	6731203	11	35	35 12	35*35	P
Søndre Land 37, 2024	565787	6737250	20	27	7 1	35*25	P

Fluberg Øst	UtmØst	UtmNord	Bonitet	Areal	G/BR/Tnr/	Bestnr.Forbandt	Planteslag
Søndre Land 17, 2024	568896	6737269	20	29	12 2	35*30	P
Søndre Land 18, 2024	568031	6739870	20	34	14 1	35*35	P
Søndre Land 19, 2024	571272	6739301	17	9	28 5	20*15	P
Søndre Land 20, 2024	570239	6740981	17	35	26 1	35*35	P
Søndre Land 21, 2024	568985	6745195	17	76	25 39	50*40	P
Søndre Land 22, 2024	572387	6746479	17	15	25 4	25*20	P
Søndre Land 23, 2024	570791	6746437	14	25	25 10	35*35	P
Søndre Land 24, 2024	565809	6742695	17	13	20 1	25*20	P
Søndre Land 25, 2024	568213	6742708	14	41	18 1	40*35	P
Søndre Land 26, 2024	563185	6741615	20	6	22 1	15*10	P

Søndre Land viltlag Vest	UtmØst	UtmNord	Bonitet	Areal	G/BR	Forbandt	Planteslag
Søndre Land 38, 2024	564880	6729575	11	30	96 2	35*30	
Søndre Land 39, 2024	568451	6730212	17	7	96 1	15*10	P
Søndre Land 40, 2024	562929	6726829	17	5	98 1	15*10	
Søndre Land 41, 2024	564808	6726344	17	14	92 1	25*20	
Søndre Land 42, 2024	570141	6727717	14	25	91 1	35*20	
Søndre Land 43, 2024	566925	6725725	14	50	89 1	40*40	P
Søndre Land 44, 2024	563870	6726035	14	68	98 1	50*40	P
Søndre Land 45, 2024	556929	6723378	11	18	98 4	35*20	P
Søndre Land 46, 2024	560360	6724123	14	30	98 18	35*30	P
Søndre Land 47, 2024	562544	6724481	14	21	98 20	35*20	P
Søndre Land 48, 2024	564450	6718843	14	20	98 2	35*20	P
Søndre Land 49, 2024	565762	6724131	14	15	88 1	25*20	
Søndre Land 50, 2024	565676	6717584	11	25	88 1	35*25	
Søndre Land 51, 2024	561445	6722521	11	58	98 3	45*40	P
Søndre Land 52, 2024	561645	6716466	14	30	98 38	35*30	P
Søndre Land 53, 2024	564707	6717418	14	20	98 10	35*20	P
Søndre Land 54, 2024	570413	6717440	17	42	85 1	20*15	P
Søndre Land 55, 2024	567658	6718081	17	12	85 15	20*15	P
Søndre Land 56, 2024	569581	6720558	17	59	86 1	50*40	P
Søndre Land 57, 2024	566408	6721962	17	31	87 1	35*30	P

Søndre Land viltlag Øst	UtmØst	UtmNord	Bonitet	Areal	G/BR	Forbandt	Planteslag
Søndre Land 1, 2024	574323	6713602	14	20	78 1	35*20	P
Søndre Land 10, 2024	577541	6729144	17	28	48 1	35*30	
Søndre Land 11, 2024	579856	6731422	14	48	67 3	40*40	P
Søndre Land 12, 2024	575555	6730955	17	41	60 7	40*35	P
Søndre Land 13, 2024	574668	6733496	17	20	45 1	35*20	P
Søndre Land 14, 2024	575524	6735165	17	43	45 19	40*35	P
Søndre Land 15, 2024	573884	6734818	14	22	37 24	35*20	P
Søndre Land 16, 2024	570114	6733574	20	14	40 2	25*20	P

Søndre Land 2, 2024	575106	6720087	23	16	71	1	25*20	P
Søndre Land 3, 2024	577075	6718528	11	24	71	1	35*25	P
Søndre Land 4, 2024	583804	6722258	14	7	56	5	15*10	P
Søndre Land 5, 2024	579592	6724229	20	14	62	1	25*20	P
Søndre Land 6, 2024	580505	6720311	11	25	62	14	35*25	P
Søndre Land 61, 2024	578823	6725416	14	17	53	1	25*20	P
Søndre Land 63, 2024	576640	6716621	14	24	74	1	35*25	P
Søndre Land 66, 2024	576670	6719863	14	51	70	1	40*40	P
Søndre Land 7, 2024	579119	6721426	11	53	64	1	40*40	P
Søndre Land 8, 2024	576526	6724925	17	45	67	1	40*35	P
Søndre Land 9, 2024	580453	6726080	17	22	62	1	35*20	P

Vedlegg 3 Resultater bestandsnivå

Fluberg Vest	Dato	Taksator	Antall pr. fl.	Furu			Bjørk			ROS			Gran			
				Møkk	Tett	Høyde U%	Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%	
Søndre Land 27, 2024	28.05.2024	AMA	30	16	0		40	15	44	560	12	61	173	15	0	
Søndre Land 28, 2024	26.05.2024	AMA	30	5	0		168	11	42	109	8	10	67	10	0	
Søndre Land 29, 2024	24.05.2024	GH	30	11	24	17	26	248	13	1	21	7	25	213	15	0
Søndre Land 30, 2024	24.05.2024	AMA	31	8	3	7	0	550	13	18	65	7	19	175	15	5
Søndre Land 31, 2024	24.05.2024	AMA	30	3	5	12	100	109	17	3	99	9	24	293	16	0
Søndre Land 32, 2024	24.05.2024	GH	30	8	0			277	11	42	40	7	0	96	14	0
Søndre Land 33, 2024	10.05.2024	AMA	31	3	31	15	0	70	17	12	31	9	78	93	14	0
Søndre Land 34, 2024	19.05.2024	AMA	31	23	15	15	17	31	17	39	307	14	80	168	13	0
Søndre Land 35, 2024	10.05.2024	GH	30	5	45	14	10	104	12	6	3	5	0	181	16	2
Søndre Land 36, 2024	26.05.2024	GH	30	5	35	15	15	107	16	21	37	8	14	115	15	0
Søndre Land 37, 2024	10.05.2024	GH	30	11	27	7	30	192	15	31	115	7	74	128	19	0

Fluberg Øst	Dato	Taksator	Antall pr. fl.	Møkk	Furu			Bjørk			ROS			Gran		
					Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%
Søndre Land 17, 2024	22.04.2024	JOP	30	8	19	10	100	203	22	4	184	15	73	293	20	1
Søndre Land 18, 2024	22.04.2024	JOP	30	51	19	9	95	8	14	0	232	17	95	88	15	2
Søndre Land 19, 2024	08.05.2024	JOP	30	3	3	7	0	75	7	5	301	8	62	109	13	0
Søndre Land 20, 2024	13.05.2024	JOP	30	27	0			128	17	20	363	9	91	160	16	2
Søndre Land 21, 2024	15.05.2024	JOP	30	8	0			107	6	8	403	8	55	61	7	0
Søndre Land 22, 2024	15.05.2024	JOP	32	3	0			20	8	0	23	6	4	98	12	0
Søndre Land 23, 2024	13.05.2024	JOP	32	0	0			53	9	44	0			58	15	0
Søndre Land 24, 2024	28.05.2024	AMA	31	5	15	15	0	111	12	0	173	11	15	46	13	0
Søndre Land 25, 2024	13.05.2024	JOP	30	35	5	7	50	112	19	75	283	7	63	133	20	5
Søndre Land 26, 2024	20.05.2024	JOP	30	0	0			27	25	0	917	17	50	205	11	0

Søndre Land viltlag Vest	Dato	Taksator	Antall pr. fl.	Møkk	Furu			Bjørk			ROS			Gran		
					Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%
Søndre Land 38, 2024	16.05.2024	GH	32	5	313	11	5	488	15	0	93	8	61	55	8	0
Søndre Land 39, 2024	08.05.2024	AMA	33	2	5	8	0	119	14	22	235	10	61	201	9	0
Søndre Land 40, 2024	15.05.2024	GH	30	16	176	12	20	101	12	10	0			165	12	0
Søndre Land 41, 2024	15.05.2024	GH	30	3	197	9	1	213	12	0	8	6	22	112	8	0
Søndre Land 42, 2024	09.05.2024	GH	33	12	7	7	0	7	9	11	138	7	49	158	8	0
Søndre Land 43, 2024	15.05.2024	AMA	30	3	11	8	0	120	10	46	195	10	59	56	10	0
Søndre Land 44, 2024	15.05.2024	AMA	31	15	62	16	13	230	15	18	23	9	30	165	15	0
Søndre Land 45, 2024	26.05.2024	AMA	30	8	32	20	25	315	18	12	8	11	89	96	19	0
Søndre Land 46, 2024	21.05.2024	GH	30	8	16	17	22	141	13	6	16	8	28	163	21	0
Søndre Land 47, 2024	20.05.2024	GH	30	0	27	13	40	181	11	2	21	10	54	211	20	0
Søndre Land 48, 2024	21.05.2024	AMA	32	3	3	8	0	580	9	21	55	5	36	128	10	0
Søndre Land 49, 2024	09.05.2024	GH	33	2	61	8	3	41	9	0	44	7	24	148	8	1
Søndre Land 50, 2024	15.05.2024	GH	30	32	219	21	7	37	14	0	11	10	0	125	17	0
Søndre Land 51, 2024	21.05.2024	AMA	30	8	16	9	50	555	17	23	251	8	40	203	13	0
Søndre Land 52, 2024	26.05.2024	AMA	30	3	21	9	42	432	15	14	83	8	17	147	19	0

Elgbeitetaksering i Søndre Land 2024 | Faun | R037-2024

Søndre Land 53, 2024	21.05.2024	AMA	31	10	21	7	79	684	13	46	75	6	3	132	11	1
Søndre Land 54, 2024	08.05.2024	AMA	30	56	269	10	83	237	17	49	45	16	45	45	12	0
Søndre Land 55, 2024	21.05.2024	GH	30	13	16	9	50	205	15	49	51	7	65	149	12	0
Søndre Land 56, 2024	21.05.2024	AMA	30	8	35	12	21	173	16	32	37	9	31	200	20	0
Søndre Land 57, 2024	21.05.2024	GH	31	5	90	10	38	212	12	47	31	7	53	142	11	0
Søndre Land 58, 2024	27.05.2024	AMA	30	40	291	17	55	424	15	25	59	9	29	171	17	0
Søndre Land 59, 2024	16.05.2024	GH	29	6	17	10	44	196	18	0	28	7	37	193	21	0
Søndre Land 60, 2024	27.05.2024	GH	29	14	63	13	41	466	18	41	50	9	7	143	22	0
Søndre Land 62, 2024	26.05.2024	GH	30	5	5	10	67	112	12	27	37	8	10	85	17	0
Søndre Land 65, 2024	26.05.2024	GH	30	8	43	12	6	149	16	11	32	8	0	117	23	0

Søndre Land villtag Øst	Dato	Taksator	Antall													
			pr. fl.	Møkk	Furu			Bjørk			ROS			Gran		
					Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%	Tett	Høyde	U%
Søndre Land 1, 2024	18.05.2024	JOP	31	13	34	12	18	173	7	17	28	7	48	93	17	0
Søndre Land 10, 2024	10.05.2024	JOP	30	27	168	9	72	291	16	37	8	7	44	67	13	0
Søndre Land 11, 2024	20.05.2024	JOP	30	3	5	11	0	147	18	0	21	7	71	259	17	0
Søndre Land 12, 2024	16.05.2024	JOP	30	13	0			29	12	39	104	6	52	125	11	0
Søndre Land 13, 2024	16.05.2024	JOP	30	5	0			133	22	15	5	6	0	229	20	2
Søndre Land 14, 2024	16.05.2024	JOP	31	0	8	8	0	441	20	3	5	7	0	330	16	0
Søndre Land 15, 2024	15.05.2024	JOP	30	64	56	14	67	616	23	40	24	11	67	187	15	9
Søndre Land 16, 2024	08.05.2024	JOP	30	80	21	8	100	229	13	65	261	10	95	115	21	2
Søndre Land 2, 2024	08.05.2024	JOP	30	8	0			77	14	41	427	9	36	133	11	0
Søndre Land 3, 2024	18.05.2024	JOP	30	3	0			5	7	33	0			48	9	0
Søndre Land 4, 2024	10.05.2024	JOP	33	0	0			165	10	31	0			24	8	0
Søndre Land 5, 2024	10.05.2024	JOP	30	0	0			195	10	71	3	6	0	179	18	0
Søndre Land 6, 2024	23.05.2024	JOP	30	16	139	12	24	309	12	48	3	10	100	120	17	0
Søndre Land 61, 2024	20.05.2024	JOP	31	15	67	7	46	470	12	62	26	8	63	157	12	5
Søndre Land 63, 2024	18.05.2024	JOP	30	8	117	8	74	125	7	70	0			285	9	6
Søndre Land 66, 2024	18.05.2024	JOP	30	8	53	10	90	109	14	40	3	5	67	224	15	0
Søndre Land 7, 2024	23.05.2024	JOP	30	13	37	12	64	72	10	68	8	5	67	117	15	9
Søndre Land 8, 2024	23.05.2024	JOP	30	11	27	9	93	261	19	20	181	9	77	85	15	0

Faun Naturforvaltning AS, Klokkarhamaren 6, 3870 Fyresdal | Telefon 977 60 277 | post@fnat.no | www.fnat.no